

GDA BABA DEDA NOSI: besedje iz pomenskega polja običajev in praznikov v belanskem govoru

(raziskovalna naloga)

Avtorice: Teja Kolednik

Ana Gašparič

Ana Zavec

Mentorica: Laura Mohorko Kumer, učiteljica slovenščine in zgodovine

Cirkulane, 2021

»Ka bi van človek od Haloz napiso? Nibeden risar jih ne bi nariso. Če pa so tak lejpe pa tak strme, ka se fse v grabo obrne.« (I. Švajgl)

Zahvala

Najprej se želimo zahvaliti učiteljici Lauri Mohorko Kumer, ki nam je pomagala pri izdelavi raziskovalnega dela in nam domače narečje prikazala kot nekaj zelo dragocenega. Še posebej se želimo zahvaliti našim informatorjem, brez katerih te raziskovalne naloge ne bi bilo: gospe Štefaniji Weber, gospodu Francu Vidoviču, gospe Valeriji Žuran, gospodu Silvestru Brleku in gospe Ani Gabrovec.

Hvala tudi učiteljici angleščine, ge. Vesni Koren, ki je poskrbela za prevod povzetka. Zahvala gre tudi naši ravnateljici, ge. Suzani Petek, ki nas učence na poti do vseh ciljev zmeraj močno podpira in spodbuja z optimizmom.

KAZALO

POVZETEK	6
SUMMARY	7
1. UVOD	8
2. CILJI RAZISKOVANJA	8
3. HIPOTEZE	8
4. METODE RAZISKOVANJA	9
5. TEORETIČNI DEL	10
5.1 GEOGRAFSKA LEGA CIRKULAN	10
5.2 UTRINEK IZ ZGODOVINE CIRKULAN	10
6. OBIČAJI IN PRAZNIKI KOT ETNOLOŠKA KULTURNA DEDIŠČINA NA OBMOČJU CIRKULAN	11
6.1 KOLINE	11
6.2 FAŠENK	12
6.3 VELIKA NOČ	13
6.4 BARBARNO	14
6.5 ANINO	14
6.6 TRGATEV	14
7. KRATEK ORIS BELANSKEGA GOVORA KOT DELA HALOŠKEGA NAREČJA	15
8. EMPIRIČNI DEL	16
8.1 ZAPISI PO ZVOČNIH POSNETKIH	16
8.2 ANALIZA BESEDJA IZ POMENKEGA POLJA OBIČAJEV IN NAVAD: KOLINE	17
8.3 ZAPIS PO ZVOČNIH POSNETKIH	18
8.4 ANALIZA BESEDJA IZ POMENKEGA POLJA OBIČAJEV IN NAVAD: FAŠENK	20
8.5 ZAPIS PO ZVOČNIH POSNETKIH	22
8.6 ANALIZA BESEDJA IZ POMENKEGA POLJA OBIČAJEV IN NAVAD: VELIKA NOČ	23
8.7 ZAPIS PO ZVOČNIH POSNETKIH	24
8.8 ANALIZA BESEDJA IZ POMENKEGA POLJA OBIČAJEV IN NAVAD: BARBARNO	25
8.9 ZAPIS PO ZVOČNEM POSNETKU	25
8.10 ANALIZA BESEDJA IZ POMENKEGA POLJA OBIČAJEV IN NAVAD: ANINO	26
8.11 ZAPIS PO ZVOČNEM POSNETKU	26
8.12 ANALIZA BESEDJA IZ POMENKEGA POLJA OBIČAJEV IN NAVAD: TRGATEV	27
9. RAZISKAVA IN ANALIZA REZULTATOV	28

9.1 Analiza rezultatov: KOLINE	28
9.2 Analiza rezultatov: FAŠENK.....	37
9.3 Analiza rezultatov: VELIKA NOČ	43
9.4 Analiza rezultatov: BARBARNO	48
9.5 Analiza rezultatov: ANINO	51
9.6 Analiza rezultatov: TRGATEV	54
10. SINTEZA IN SKLEP	58
11. LITERATURA IN VIRI.....	59

KAZALO SLIK

Slika 1: Naselja v občini, iz knjige Belanski govor	10
Slika 2: Koline v Halozah, avtor Stojan Kerbler	11
Slika 3: Baba deda nosi, avtor Sandi Kelc	12
Slika 4: Haloški korant, avtor Blaž Milošič	13
Slika 5: Barbarno v Cirkulanah, avtor Sandi Kelc	14
Slika 6: Učenka Teja med delom na terenu	17
Slika 7: Pokač v Cirkulanah, avtor Sandi Kelc	20
Slika 8: Sejem na barbarno med Belani, avtor Sandi Kelc	24

POVZETEK

Naša raziskovalna naloga *Gda baba deda nosi: besedje iz pomenskega polja običajev in praznikov v belanskem govoru* prinaša v slovenski prostor novo raziskavo o uporabi haloškega jezika ob praznikih in običajih med prebivalci Cirkulan. V slovenskem jezikovnem prostoru so narečja pomemben del jezikovne folkloristike. Ker smo tudi same odraščale v haloških družinah, smo se osredotočile na jezik, ki nas spremlja od rojstva – haloško narečje, natančneje cirkulanski (belanski) narečni govor. Podale smo se v analizo tega narečja in ga predstavile v teoretičnem delu. Nato smo se osredotočile na običaje in praznike omenjenega geografskega območja in poudarile pomembnost ohranitve »naravnega« jezika v etnografski in kulturni dediščini Cirkulan oz. ožjega haloškega območja.

V raziskovalnem delu smo raziskale, ali se belanski govor pri mlajših generacijah ohranja ravno zaradi obeleževanja običajev, praznikov in navad, zato smo najprej poiskale zanesljive starejše narečne govorce (informatorje). Posnele smo njihov opis etnoloških običajev in praznikov v preteklosti in jih prosile, da govorijo čim bolj naravno. Tu smo se naslonile na njihove narečne izraze, ki segajo na pomensko polje etnološke dediščine Cirkulan. Posebej smo se naslonile na cirkulanski »fašenk«, pri katerem smo izpostavile besedje pustnih šeg in navad, ki jih v govoru in etnografskem izročilu srečujemo že desetletja (baba deda nosi, orači, pokači, rusa itd.). Prav tako smo raziskale besedišče iz cirkulanskih posvetnih in kulturnih običajev: aninsko nedeljo in praznovanje godu farne zavetnice, sv. Barbare. Pregledale bomo tudi vpliv zgodovinskega in geografskega ozadja na besedišče običajev in praznikov na območju Cirkulan. Skozi analizo govora informatorjev smo ustvarile lasten slovarček tematskih besed belanskega govora, na podlagi raziskave pa preverile, v kolikšni meri se je jezik med mladimi na območju Cirkulan še ohranil in, ali so ravno prazniki in običaji v domačem kraju tisto, kar lahko belanski govor ohrani tudi pri generacijah naše prihodnosti.

Ključne besede: belanski govor, narečje, Cirkulane, etnološka dediščina

SUMMARY

Our research paper *Gda baba deda nosi: besedje iz pomenskega polja običajev in praznikov v belanskem govoru* (*When old woman carries her man: vocabulary related to the semantic field of customs and holidays in the dialect of Belani*) is a new research of the language of Haloze, particularly the language associated with holidays and customs being used among the residents of Cirkulane. Dialects in the Slovene language are a significant part of the linguistic folklore studies. Growing up in families in Haloze ourselves, we focused on the language surrounding us from birth on – the dialect of Haloze, specifically the dialect of Cirkulane (of Belani – *a term describing residents of Cirkulane and surrounding areas*). We made an analysis and presented it in the theoretical part of this research paper. We focused on traditions and holidays characteristic of this geographic area and we emphasized the importance of preserving the 'natural' language in the ethnographic and cultural heritage of Cirkulane or the nearby Haloze region.

This research was intended to show whether the dialect of Belani used within the younger generations is being preserved on account of traditions, holidays and customs celebrated. We looked for reliable elderly dialect speakers (informants). They were asked to describe ethnological traditions and holidays in the past and, as they spoke as naturally as possible, we recorded them. The leaning point were the dialect expressions belonging to the semantic field of ethnological heritage of Cirkulane, especially 'fašenk' (Shrovetide). The stress was on the vocabulary of Shrovetide customs and traditions, which have been a part of our spoken language and ethnographic heritage for decades (*baba deda nosi, orači, pokači. rusa, etc.*). Our research also included vocabulary associated with secular and cultural traditions in Cirkulane: St. Ana's Sunday and celebrating the name day of the patron saint, St. Barbara. We are also taking a look at how the vocabulary of customs and traditions in the area of Cirkulane was influenced by the historical and geographic background. By using the transcripts and by analysing the spoken narratives, we created a dictionary of thematic words in the spoken language of Belani. Our research helped us evaluate, to what extent this language is still present among youths in the area of Cirkulane, and whether it could be holidays and customs that could enable us the preservation of our dialect with generations to come

Keywords: dialect of Belani, dialectology, Cirkulane, ethnographic heritage

1. UVOD

Prihajamo iz Cirkulan, zato smo dolgo časa razmišljale, o čem bi pisale svojo raziskovalno nalogo. Pri pouku slovenščine smo se večkrat pogovarjali tudi o haloškem narečju, včasih čudnih, a dragocenih narečnih besedah, ki jih večkrat slišimo v naših domovih, v času praznikov in običajev, a tonejo v pozabo. V Cirkulanah imamo zelo veliko običajev, ki nosijo že zgodovinsko zgodbo in imajo etnološko vrednost. Še vedno jih obeležujemo in ravno takrat zazveni tista prava, domača beseda, ki je v dialogu med nami učenci skorajda pozabljena. Zato smo se odločile, da raziščemo, ali mladi še vedno uporabljamo belanski narečni govor, ko govorimo o procesu praznikov in običajev v našem kraju. Odločile smo se, da bomo pri starejših govorcih najprej poiskale tipične narečne izraze v pomenskem polju praznikov in običajev, jih izpisale, nato pa s pomočjo večih anket preverile, ali se ti izrazi še vedno uporabljajo tudi med mladimi.

2. CILJI RAZISKOVANJA

Cilji našega raziskovalnega dela so naslednji:

- Ozaveščanje o pomembnosti haloškega narečja, specifično belanskega govora.
- Krajša opredelitev belanskega govora kot dela v haloškem narečju.
- Izpostavljanje pomena praznikov in etnoloških običajev v naših krajih.
- Spoznavanje specifičnega besedja v pomenskem polju praznikov in običajev v Cirkulanah.
- Seznanitev z različnimi slovarji in dialektološkimi knjigami.
- Snemanje narečnega gradiva na terenu pri različnih informatorjih z usmerjanjem o informacijah, ki smo jih želele izvedeti o določenem prazniku ali običaju.
- Izdelava lastnih vprašalnic za raziskavo in uporabo želenih gesel med učenci; slednje smo vzele iz zvočnega zapisa.
- Iskanje najpomembnejšega tematskega besedja običajev in praznikov in primerjava z besedo v knjižnem jeziku.
- Izdelava raziskave o uporabi belanskega govora med učenci, da preverimo, ali poznajo/uporabljajo narečne izraze, ki smo jih zapisali.
- Prikaz pomena ohranitve običajev in praznikov kot temelj ohranjanja belanskega narečnega govora med mladimi.

3. HIPOTEZE

Zastavile smo si naslednje hipoteze:

- Narečni govor v občini Cirkulane še zmeraj živi med starejšo populacijo.
- Največ narečnih besed v belanskem govoru najdemo ravno v pomenskem polju praznikov in običajev.
- Narečni izraz med informatorjem in učencem se razlikuje zaradi vpliva medijev, priseljevanja z drugih krajev in socialnega okolja.

- Kulturna dediščina obeleževanja praznikov in običajev vpliva na ohranjanje belanskega govora v Cirkulanah med mlajšimi generacijami (vodilna hipoteza).

4. METODE RAZISKOVANJA

Raziskovanja smo se lotile postopoma. Najprej smo predebatirale, kateri so tisti prazniki in običaji v občini Cirkulane, pri katerih med ljudmi slišimo največ narečnih besed. Nato smo si priskrbele literaturo s področja dialektologije. Naučile smo se uporabljati tudi spletni Slovar slovenskega jezika in književnosti. Najprej smo si priskrbele literaturo s področja, na katerega se nanaša naša raziskovalna naloga, jo pregledale ter prelistale. Literatura nam je služila zlasti pri metodi opisovanja.

Naša glavna metoda je bila metoda dela na terenu: lotile smo se iskanja prvinskih narečnih govorcev in se nekako dogovorile za starost informatorjev (od 55 let naprej). Nato smo si razdelile praznike in običaje, katerih opise pripovedi smo posnele. Do informatorjev smo morale pristopiti »mehko«, da bi se le-ti sprostili in govorili v prvinskem narečju.

Posnete govore smo nato zapisale v prostem zapisu (po slišanem) in poiskale besede, ki bi tematsko najbolj predstavljale praznike in običaje v Cirkulanah. Nato je sledilo sestavljanje lastnih vprašalnic (v oporo nam je bil Slovenski lingvistični slovar in vprašalnice Francke Benedik). Sledil je njihov izpis v knjižnem jeziku in nato fonetični zapis narečnih besed. Nato smo na podlagi izbranih gesel lahko učencem ustvarile ankete. Slednje so vsebovale od 9 do 19 vprašanj. Rešili so jih učenci 8. in 9. razreda. Sledila je metoda analize, kjer smo analizirale posamezne odgovore učencev; glede na raziskavo smo tako lahko ugotovile, koliko učencev določene besede v narečnem jeziku ob praznikih in običajih še zmeraj uporablja ali pozna (opirajoč se na poznavanje izbranih običajev in praznikov).

5. TEORETIČNI DEL

5.1 GEOGRAFSKA LEGA CIRKULAN

Občina Cirkulane je haloška občina, ki se razteza na gričevnatih gorica in se ob gričevju zliva z gozdovi. Spada v haloško pokrajino, ki se na zahodu prične pri Makolah in na vzhodu sega do hrvaške meje pri Goričaku. Na severu se meja Haloze konča pri rekah Dravinji in Dravi, na jugovzhodu pa Bočko – Maceljska gorska pregrada. Naravne danosti so poskrbele, da spadajo Haloze danes med najboljše vinorodne pokrajine, saj imajo lapornato in peščeno prst, ki vinski trti zelo ugaja. V Halozah je bilo l. 1981 še zmeraj 31,4 % kmečkega prebivalstva, da so se prebivalci pa so se ukvarjali pretežno z vinogradništvom in živinorejo (Prašnički idr., 2005), Danes občina, ki je nastala leta 2006, obsega trinajst naselij: Cirkulane, Brezovec, Dolane, Paradiž, Pohorje, Pristava, Slatina in Veliki vrh. Prebivalci Cirkulan in okolice so se že nekoč imenovali za Belane. Temu najbrž botruje dejstvo, da tod teče tudi potok Bela (Prašnički idr., 2016). Geografska zamejitev občine ni nujno tudi narečna zamejitev; Zinka Zorko cirkulanski govor prišteva tudi k vzhodnemu haloškemu govoru skupaj z Zavrčem (Zorko, 1998), medtem ko ga v knjigi Belanski govor najdemo zamejenega na območje Cirkulan (Prašnički idr., 2016).

Slika 1: Naselja v občini, iz knjige Belanski govor

5.2 UTRINEK IZ ZGODOVINE CIRKULAN

O prvotnih prebivalcih v Cirkulanah najdemo dokaj malo podatkov, vendar najdene kamnite sekire v okolici Cirkulan prav gotovo kažejo na zgodnjo poselitev tega območja. Da so bile Haloze in s tem Cirkulane tesno povezane s Ptujem, nam priča ravno zgodovina. Haloze so spadale v Pribinovo Panonijo, njeno središče pa je bilo v Zalavarju. Leta 1811 je Karel Veliki reko Dravo določil za mejo med Oglejem in Salzburgom. To je pomenilo, da so Haloze in s tem Cirkulane spadale pod oblast oglejskim partiarhov (Zorko, 1998). Tudi srednji vek je v teh krajih pustil velik pečat. O tem nam svojo tiho zgodbo o preteklosti pripoveduje grad Borl, ki leži v občini Cirkulane. Grad se prvič natančneje omenja leta 1255 v povezavi z gospodi Ptujskimi: takrat je namreč ogrski kralj Bela IV. S fevdnim pismom Frideriku IV. Ptujskemu grad tudi izročil (Mohorko, 2015). Haložani so bili tako vse do patenta o kmečki odvezi leta 1849 odvisni od fevdalne gospode na gradu Borlu (Zorko, 1998).

6. OBIČAJI IN PRAZNIKI KOT ETNOLOŠKA KULTURNA DEDIŠČINA NA OBMOČJU CIRKULAN

6.1 KOLINE

Koline so bile v kmečkem okolju zmeraj vesel dogodek, tudi v Cirkulanah. Ob hladnem zimskem času, ko se je delo na polju zaključilo, je bil čas za zakol prašiča. Kmetje so celo leto pridno gojili svoje prašiče, zato je v pričetku zimskega časa ravno pravi čas, da jih zakoljejo. Koline so bile že od nekdaj poseben običaj, ki se je po svojem načinu razlikoval od današnjega. V starih časih niso uživali mesa čisto vsak dan, zato je bil ta dan še toliko bolj pomemben. Obred kolin je potekal nekako takole: zjutraj so šli v hlev in zaklali svinjo. Gospodinja je v skledo polovila kri, ki se je rabila za krvavice. Nato so svinjo privlekli iz hleva in jo dali za štant, kjer jo je mesar odrl. Naredili so klobase in razkosali meso. Medtem je gospodinja naredila krvavice, spekla možgane, pripravila meso itd. Pojedina se je lahko pričela. Najprej so pojedli kisló juho, svinjska rebra, mrežno pečenko. Vsi so bili tega običaja zelo veseli. Bilo je veselo vzdušje, saj se je pilo, jedlo in plesalo do jutra, prisotni so pripravili tudi nekaj hudomušnih vsebin. Gospodinja je prav za vsakega gosta pripravila nekaj malega, mesar pa je dobil velik kos mesa in klobase (Golub idr., 2005).

Slika 2: Koline v Halozah, avtor Stojan Kerbler

6.2 FAŠENK

Mesec februar je v znamenju pusta, šegavosti in norčij. Tudi na haloškem območju, v Halozah in Cirkulanah je to tisti čas, ko je v ospredju povorka. Staro izročilo pravi, da obisk pustnih maškar prinaša srečo. Nekoč so pustne šeme, ki so od hiše do hiše prinašale srečo, dobile sladkarije, klobase, krofe in jajca. Danes je te dobrote zamenjal denar. V davnih časih so se ljudje bali mračne in mrzle zime, še več, mislili so, da po nebu hodijo hudobni duhovi, ki škodujejo soncu. V ta namen so se začeli oblačiti v živalske kože, si zakrivati obraze s krznom, lesom (Golub idr., 2005). V današnjem času se šemimo le za pusta. V Sloveniji so zlasti Haloze, skupaj s Ptujskim in Dravskim poljem ter Slovenskimi goricami tista območja, ki zbujajo izjemno, celo svetovno, pozornost zaradi raznovrstnosti pustnih mask. Na podeželju in v Cirkulanah se pustni čas imenuje *fašenk*. Od nekdaj velja, da se je za pusta moralo dobro in mastno jesti. Značilna jed pusta so seveda pustni kroge. Zdaj vemo, odkod imeni za mastno soboto in nedeljo. V času pusta ne manjka šeg in navad, ki so se razvijale desetletja, celo stoletja. Veliko le-teh je povezanih z obrednimi dejanji iz preteklosti (z oranjem, vero v magična dejanja). Najpomembnejša pustna maska je zagotovo korant, ki je svojo podobo skozi čas izrazito spreminjal. Koranti preganjajo zimo, njihova obleka pa se razlikuje glede na kraj izvora. Tipičen haloški korant, kakršnega najdemo tudi v Cirkulanah, se od tradicionalnih razlikuje predvsem po tem, da ima kapo in kožuh narejen iz zajčje kože. Pomembna maska so še npr. pustna maska so npr. orači. Skupino oračev iz Cirkulan sestavljajo: pokač (poka z bičem), konjički (kujeki), pobirač (sejavec) in rogati koranti. Pobirač, ki trosi semena, je oblečen v žensko (Brence, 2013). Nekaj ostalih pustnih šem: rusa (štirinoga žival v lesenem ogrodju, spodaj sta dva fanta, prekrita z žaklovino, na rusi sedi majhna lutka iz cunj), baba deda nosi (maska prikazuje, kako haloška ženica nosi v košu moža, lik bi naj bil iz časov, ko so žene morale pijane može odpeljati domov) (Golub idr., 2005).

Slika 3: Baba deda nosi, avtor Sandi Kelc

Slika 4: Haloški korant, avtor Blaž Milošič

6.3 VELIKA NOČ

Priprave na veliko noč se pričnejo takoj po pustu. Obeleževanje tega praznika je seveda danes drugačno kot nekoč. Čas velikega tedna je za kristjane največji krščanski praznik. Že kmalu je bilo potrebno pripraviti vse potrebno. Na veliki petek utihnejo vsi zvonovi, saj je to spomin na Jezusovo trpljenje. Pri vsaki hiši se takrat prične priprava velikonočnih jedi za blagoslov: priprava mesa, potice, hrena, peka kruha, klobas. Na veliko soboto po stari navadi fantje pričnejo pokati s karbidom. Gospodinje in otroci so že nekoč pričeli barvati jajca, pri tem pa uporabile naravne materiale (čebulne olupke, trave, cvetlice). Haloška pokrajina je sestavljena iz gričev, zato so fantje prav tekmovali, na katerem bo bolj pokalo. Sledi blagoslov jedi v cerkvah in kapelicah, kamor se prinese košaro s pripravljenimi dobrotami. Velikonočna nedelja je najpomembnejši dan. Družina se zbere pri velikonočnem zajtrku in šele takrat smejo poskusiti dobrote iz košare. Tudi velikonočni ponedeljek je pomemben praznik; nekoč so se na ta dan npr. zbrali pri kakšni hiši, si ob delu pripovedovali zgodbe, šale, pili ali celo plesali (Golub idr., 2005).

6.4 BARBARNO

Sveta Barbara je prva svetnica v adventnem času, ki goduje 4. decembra. Je zavetnica rudarjev, kuharjev in mesarjev. V Cirkulanah je župnija Sv. Barbare, zato ne čudi, da ljudje tod okrog vsako leto obeležujejo ta praznik. Navada je, da se domačini na ta dan udeležijo žegnanja v cerkvi. Takrat velja, da so takrat v centru Cirkulan postavljene stojnice, na katerih lahko kupimo suho robo, božične okraske, živila, saj ta praznik sovpada tudi s sejmom (Golub idr., 2009). Vsako leto se pred cerkvijo odvija tudi procesija, v kateri se predstavi borlska rodbina Sauer, ki v procesiji nagovori svoje belanske podložnike. Ti so v preteklosti budno bdeli nad cerkvijo sv. Barbare v Cirkulanah. To je praznik, ki ga obeležujejo vse generacije.

Slika 5: Barbarno v Cirkulanah, avtor Sandi Kelc

6.5 ANINO

God sv. Ane obeležujemo tudi v občini Cirkulane. Cerkev sv. Ane stoji v gričevnatem naselju Veliki Vrh. Domačini rečejo, da par, ki gre v to cerkev, gre »deco prosit«. Na anino nedeljo ali aninsko, kot rečemo domačini, se v času praznične maše v cerkvi in pred cerkvijo zbere veliko ljudi. Pot do cerkve je postala prava romarska pot, ki vsako leto v nedeljo ob godu sv. Ane (26. juliju) privabi veliko ljudi od blizu in daleč. Za Belane je to bil že od nekdaj čudovit praznik: okrog hiše so morali imeti vse pospravljeno, pokošeno, saj se je rado zgodilo, da je hišo obiskal nenapovedan obisk, ki je odhajal z Velikega Vrha. Tisti dan so že od nekdaj ob cerkvi postavljene stojnice z dobrotami, pa tudi z igračami za otroke. Pri mostu v Dolanah se odvija podobna zgodba: ne manjka stojnic s hrano in jedačo, prav tako ne stojnic s suho robo in igračami. Postavi se celo vrtiljak. Res je, Anino je za Belane poseben praznik in menimo, da si zasluži zapis z veliko začetnico, saj je to praznik, ki ga pravzaprav vsi zelo pristno doživljamo od malih nog pa do odraslosti.

6.6. TRGATEV

Haloze so pretežno vinorodna pokrajina, zato ne čudi, da je obred trgatve pomemben tradicionalni element. Seveda je ta proces prisoten še danes, a v malce drugačnem načinu dela. Haložani oz. Cirkulančani se z veseljem spominjajo starih časov, ko so z delom na vinski trti pričeli že zelo zgodaj, že

takrat, ko je bil v dolinah še sneg. Takrat so bili pomembni rezači, ki so rezali vinsko trto. Sledil je kop, obrezovanje, košnja, ... Najlepše pa je v Halozah zagotovo jeseni, ko glas klopotca vabi v trgatev. Gospodinja je že dan pred trgatvijo spekla kruh, potico in pripravila kokoško za judo. Zjutraj, ko so prišli prvi berači, so jih pričakali z žganjem in kruhom. Pogumni so vzeli škarje in škafe ter se podali v vinograd. Pomembno vlogo igra tudi putar (brentar), ki je iz vinograda odnašal grozdje. Pripravil pripravil kol, na katerem je za vsako brento, ki jo je odnesel v prešo, zarezal črto. Iz vinograda se je zmeraj slišala pesem. Trgatev oz. »braje« se je včasih zavleklo pozno v popoldan. Po koncu trganja je sledila zelo dobra večerja, kjer nikoli ni manjkalo dobrot. Sledilo je delo v kleti, kjer je imel kletar veliko dela s pretakanjem (Golub idr. 2005). Obred trgatve se danes v Cirkulanah močno razlikuje od načina izvedbe v preteklosti. Vedno več ljudi opušča vinograde. Trgatev je haloški običaj, ki se v današnjih časih zelo hitro konča, saj je veliko lastnikov vinogradov povezanih z odjemalci, ki grozdje odkupijo, zato ga je treba na določeno uro odpeljati npr. v vinsko klet.

7. KRATEK ORIS BELANSKEGA GOVORA KOT DELA HALOŠKEGA NAREČJA

Haloško narečje je raziskovalo kar nekaj dialektologov, saj je zelo posebno. Po narečni karti Logarja in Riglerja spada haloško narečje k panonski narečni skupini, kamor spadajo še prekmursko, prleško in slovenskogoričansko narečje. Haloško narečje spada v jugovzhodno polovico narečnega prostora, v kateri se je skozi čas razvilo nekaj posebnih značilnosti glasov: široki ali ozki e, dolgi a se je spremenil v a (â), l se je zlasti na koncu besede razvil v u (*biu*). Značilnost haloškega narečja je tudi zelo dolg in širok samoglasnik e: *'pe:t, i'me:na, ve'če:r*. Prav tako je za narečje značilen dolgi in ozki ę, ki ga slišimo v naslednjih besedah: *'dę:n, 'vę:s*. Največja specifika je zagotovo intonacija, saj pravijo, da Haložani zategujejo z glasom navzgor, ko govorijo (Zorko, 1998). Zlasti pri glagolih v imenovalniku, je značilno, da se končni -m zamenja z -n: *de:lan, sęn*. Posebni so tudi glagoli v nedoločniku, pri katerih se zvočnik v izgovarja kot v pred samoglasniki in nekaterimi soglasniki: *'vudriti* (udariti), *'vno'riti* (ukaniti) Sklop lj pogosto preide v l: *'zemla* (zemlja), *k'lü:č* (*ključ*). Območje, na katerem se danes govori po belansko, kjer je a naglašen in dolg, je celotno območje današnjih Cirkulan. Prebivalci tega območja se že od nekdaj imenujejo Belani, po potoku, ki se pod Borlom zliva v reko Dravo. V belanskem narečnem govoru je slišnih kar 30 osnovnih glasov. Samoglasniki, ki se torej ves čas uporabljajo, so naslednji: *a, â, ä, e, ę, i, o, ɔ, u, y, ü* ter samoglasniški zlogotvorni l, n in r. V belanskem govoru najdemo visok delež besed tujega izvora, zlasti z nemškega govornega območja, bojda je takšna celo vsaka deseta beseda. To je plod naše skupne preteklosti pod avstrijskim cesarjem (Prašnički idr, 2016). Zanimivost belanskega govora, ki slušatelja pritegne ob raziskovanju, je poleg intonacije zagotovo tudi izpuščanje nekaterih soglasnikov, kar smo opazili tudi pri naših sogovornic, tako so npr. izpuščali glas č: *'i:še* (išče), *na'tęše* (na tešče).

8. EMPIRIČNI DEL

8.1 ZAPISI PO ZVOČNIH POSNETKIH¹

Koline

Informatorka: Štefanija Weber, 62 let (Črkova Štefika)

Izpraševalka: Teja Kolednik

Negda so pri vsaki hiši fojtrali svije. Fojtrali so jih zato, ka so meli doma svojo jestvino. Se pravi svinsko meso. To je blo najbolj na mizi. Skoro fsaki den smo ga jeli. No, blo problem gda so mogli gudeka zaklati. Mi deca smo letali okoli hiše, pa smo se jokali za jin. Stari dedi so pili vutro že na rano žganico, pa smejali. Potli pa so se te spravili v štalo ka bi svijo zaklali. Začeli so vutro že z kolinami rano, še skoro f temi. Zaradi tega ka je blo treba puno, puno dela napraviti tisti den. To se je, neprvo se je gudek zaklo, te se je spravo na oder. Tam ka so ga spravili na oder je blo treba štiri, pet močnih dedof ka so ga ladali, še posebej če je bla svija vejka, pa debela. Bolj je bla debela pa mastna več je bla vredna. Kaka suha svija, pretrgana, je ne bla vredna nič. So rekli ka je gospodija zanič, če ma tako svijo grdo. Ko so spravili gudeka na oder, so mu vzeli kožo dol. Potli pa so, hitro po tistem so že ble svinske pečenke, ki so jih zrezali dol ž jega. Ka so lahko dali hitro pečt, ka bo neka južina. Še predi vutro so se jela kri, pražena kri, pa kisali kramper. Potli mezmes še je bla enkrat južina, ka nebi bli mesari lačni. Tan so ble navadno kisalo zelje, pa pražena jetra. Potli pa so to dedi po malen narazno trančirali gudeka celega. Pa so se prale čreva za klobase, tenjke čreve, pa debele čreva. Debele so ble za kašnate klobase, tenjke pa za mesene klobase. To se je delalo od vutrega pa do večera. Potli pa je te ob eno štireh pa te bla južina, te pa že bla kisala župa s hejdne, pa malo tiste pečenke pečene, ka so probali če ma gudek sploh dobro meso. Po južini so nadaljevali s totin razsekavajon, s klobasami enimi, s klobasami drugimi. To jin je šlo jako, jako pomalen. Tak ka so največkrat do večera že bli precik fejhtni, tak ka so skoro mesa več ne vidli toti kolinari naši. Večer pa so še prišle kalamere, to so sosedi prinesli klobase napravlene. Največkrat so ble iz babjih štumf, ki so ble natlačene z žagovino ali pa listjon, z vejon. Pa je bla klobasa lepo zašpalena, taka bolj je bla vejka bojša je bla. Polek pa so ble napisane celi prospekti. Vsaki je biu posebej gor narisani, ker so bli pri hiši kolinari pa vsaki posebej. Tisto so brali zvečer, pa se tistemi smejali, pa traflali kdo bi to lahko biu prineso. Dostikrat se je zgodilo ka je keru domači to napiso, pa nariso. Tan so se vsi vidli kaki je keru bul. To so bli eni iz takih običajof, ki smo se jih mi deca jako, jako teško fčakali gda so bli. Včasih že celo noč nesmo spali, ka smo vedli ka bodo drugi den koline, ka bo fse. Proti večeri so se zebrale cela žlahta, pa puno dece, pa smo se lovili okoli hiše, cvilali, pa divjali, pa fse sorte naštimavali.

A, gnešni cejti pa so to čista drgačni, pri malo, malo keru hiši še sploh svije fojtrajo. Grejo rejši v mesnico, pa si tan kupijo štikl mesa, pa niti, ne vejo niti ka se reče koline meti. Ker če bi meu koline, je to zamazano, je to fse mastno, je fse krvavo. Bojše je ne gudeka niti fojtrati. Tu pa tan pa se še znejdejo keru ka še majo, ka še majo radi domačo, svojo pravo domačo meso, pa svojega gudeka.

---

¹ Vse učenke smo pisale točno tako, kakor smo slišale. Besedila niso v fonetičnem zapisu.

Informator: Franc Vidovič (Kozarov Franček), 65 let

Izpraševalka: Teja Kolednik, 8. a

Vütro je prišo kolinar, naprvo so se žganice napili, te pa je gospodija mogla pokazati ke je prašiček, ker je. Te je mesar vzeja nuš, pa gor na nuž je dau česnik, ka je bla bol ostrina. No, te smo pa ga zaklali, jaz sen še fčasih skledo držo, te je brcno pa je fse fkup vrage prehitno, še vrata je name hito gor. Potli pa smo te naprvo kri pojeli, te smo do jeter prišli, smo jetra začeli jesti. Je mama spekla. Te pa opodne pa je te že bila kosilo al pa južina, kak že bi reko ne. No, te smo prašiča razmrcvarili. Neka je šlo v skrinjo, neka je šlo v zelh. Potli pa gda so pa to fse napravili, te so kašnice delali, te so delali meso rezali z drugi d en za mesene klobase. Gda pa je blo fse fertig, te pa je bila prava večerja. To je, so ble rebra, hrtiše, fse. Pili, pil,i pa nega blo vina tak, bolj jabošnica. Ko pa je blo, ja praznovali pa tudi do ponoči. Na te pa so še fčasih kalamere prinesli toti ker so pač vedli ker mesar je biu, pa te fsaki je neka dobo. Eden je dobo klobaso, drugi je dobo rep. Fse ka si hteja vijati na tistih kolamerah. Če pa si ga dobo, te pa je mogo fse povejati, gda je piso.

Slika 6: Učenka Teja med delom na terenu

8.2 ANALIZA BESEDJA IZ POMENKEGA POLJA OBIČAJEV IN NAVAD: KOLINE

Samostojno oblikovane vprašalnice (pomoč Slovenskega lingvističnega atlasa in Vprašalnic za zbiranje narečnega gradiva Francke Benedik).	SSKJ, Pleteršnikov slovar ali samostojna tvorba	Narečni izraz v belanskem govoru, ki predstavlja pomensko polje
Kako se imenuje ² rastlina, podobna čebuli, bele barve, sestavljena iz več delčkov, rabi se za solato, klobase?	česen -a m	'česnik -a m
Kakšen je tisti človek, ki je popil preveč alkohola ali pa to označuje izraz za nekaj vlažnega?	pijan -ana	fä:ixten -na
Kako rečemo "hraniti" (svinje)?	křmiti-im	fə:jtrati -am
Ksi. domača žival, ki se goji zaradi mesa in slanine?	prášič -íča	gu:dek -a m
Ksi. kulturna rastlina z gostimi rdečkastimi ali belimi cveti v gostem socvetju ali njeno seme, iz nje delamo moko in kašo?	ajda -e ž	xä:j'dna -e ž
Ksi. zgornji del hrbta pri svinji, ki se v prehrani uporablja za obiranje?	hrbtišče -a	xærtiše -a s

² Pri nadaljnjih vprašalnicah smo za vprašalnico *Kako se imenuje* uporabile kratico Ksi.

Ksi. mošt iz jabolk?	jabolčnik -a m	'jãbošnica -e ž
Ksi. jed iz kakega živila in vode, v kateri se je navadno kuhalo meso in zelenjava?	juha -e ž	'žüpa -e ž
Ksi. malica ali kosilo, po navadi po kakem opraviu?	malica -e	'jüžina -e ž
Ksi. običaj pri kolinah, ko nekdo prinese presenečenje ki so ga pripravili za koline (listi, zatlačeni v žensko nogavico, na njih so napisali skeč in šale, zavili v nogavico in dali zraven klobaso)?	smešen in nagajiv opis domačih kolin (ni v SSKJ)	kalø'mę:ri
Kako rečemo klobasi iz krvi in/ali ajdove kaše?	krvavica -e	'ka:šnica -e ž
Kakšen je tisti, ki je kiselkastega okusa, tak, ki povzroča kislost	kisel -sla	'kisali -la
Ksi. rastlina, ki zraste v zemlji in se uporablja za prehrano?	krompir -ja m	kram'pę:r -a m
Kdo je "ta, ki opravlja koline"?	mesar -ja m	køli:nar -a m
Kako rečemo rezilu, s katerim režemo?	nož -a m	'nu:š -ža m
Kako rečemo postopku, pri katerem se iz celote delajo kosi (nedol.)?	Razkosavati -am nedov.	raz'sę:kavati
Ksi. domača žival za vzrejo in za pridelavo mesnin?	svinja -e ž	svi:ja -e ž
Kako rečemo postopku zaprtem prostoru za bivanje domačih živali?	hlev -a m	š'tãla -e ž
Ksi. del celote?	kos -a m	š'tikl -a m
Kako pravimo postopku, ko spenjamo konce klobas s špilo (nedol.)?	špíliti -im. nedov.	zaš'pãliti dov.
Ksi. pomešani drobci saj in pepela, ki nastajajo pri zgorevanju (npr. pri dimljenju mesa)?	dìm -a m	'zëlɣ -a m

8.3 ZAPIS PO ZVOČNIH POSNETKIH

Fašenk

Informatorji: Štefanija Weber, 62 let (Črkova Štefika)

Izpraševalka: Teja Kolednik

Ko še sen jaz bla mala, so bli fašenkí puno bole običaji, običajno. To smo se ga tak veselili, smo fse stare cote z dil znosili. Smo si šivali sami ancuge, ka smo se lahko oblekli, pa ka smo leteli drugi den od hiše

do hiše. Mama, pa mati pa sta doma delale krapce, pa mogo je biti svinski gobec na mizi. Zaradi tega ka so rekli, ka če je svinsko meso pa svinski gobec ka je dobra letina potli. Ker svija rivle naprej z gobcom, zato je moglo svinsko meso biti. Mi deca pa smo letali od hiše do hiše, tak sen včasih bla zmantrana, ka sn niti večer nog ne čutila. Ka se niti ne folgala vmiti, že sen v postelo opala. Tak je bil negda fašenk. Zej pa je to tak, tu v naših krajah če prijje slučajno kaka maska, te ga vidimo, drugačik pa ga sploh nebi niti vidli več. To so gnešni fašenki. So tod okoli najbolj prevladovale, fašenske maske, ki so ble doma napravlene. To so bli orači, ki so orali, meli so mali plug napravleni. Pa kujeki so bli, s takimi visokimi kapami iz papira naretimi, pa s papirnatimi traki prek. Ki so vlekli toti plug, nazedi ga je največkrat plužo orač al pa fčasih tudi korant. Polek pa še je hodla maska, ki je bla oblečena f babo. Mela je vejki cekar, toto korpo vejko, ka je pobirala jejca okoli. Mela je furtošak pred seboj, ka je mogo meti žepe vejke gor našite, ker so notri v žepe, je devala dnar ka ga je pobirala. Pri vsaki so ji neka mogli dati dnara. Te pa je peneze devala notri v tisti vejki žep, lahko pa so plačali tudi z jejcami ali pa z klobasami. Če so dobili klobase pa jejca pa so jih notri v korpo zlagala. Te pa so večer, ko so to celi den hodili od hiše do hiše, so večer si tota jejca razdelili, pa so jih prodali. Dalo se je na zadrugi to prodati. Pa so si dnar toti raztalali tote maske. Ble pa so dostokrat še kake druge maske take, mogoče kaki deca so letali okoli, kako repico plesali. To so meli, palico je meu v roki, največkrat so bli to mali deca. So meli palico v roki, te pa so k hiši prišli, pa so rekli da, bi debela, debela repica zrasla. Pa so tisto vokrog kazali kak more debela, debela repica biti. To je pomenilo, če bo debela repa zrasla, bojo tudi svije fejest rasle, ka bo več robe zraslo vuni na zemli, bo tudi več vsega na zemli. Lidje so živeli pretežno od kmetijstva pa so bolj to na tote stvari gledli. Korant se je ne smel pokotati po dvoriši. Če bi slučajno korant prišo pa bi se po dvoriši potočo po tleh, je pomenilo, ka bo za tisto hišo slaba letina tistokrat. Zato pa so jih fejest gostili, so jim davali na mizo, fašenkom: krapce, meso narezali, če so ble kake klobase, pa puno vina, tak so se fčasih nacedeli, ka so kuma hodili.

Informator: Franc Vidovič (Kozarov Franček), 65 let

Izpraševalka: Teja Kolednik, 8. a

Smo delali šargo po štrnajst dni, prej kak si loke vküp dobo, late, pa rühe, ka sen to obleko. Pa glavo, glavo napravo lepo. Ka je ona lepo čapkala. Pa ker je notri prst porino ka ga je kar ugrizla. Pa hodili smo, tak te, od jütrega pa vena neki do večera. Enkrat smo še bli v Medribniki pri toten Tini, ka je negda gostilno meu. Še ta smo zašli. Od tan pa še v Cirkulane, Varež, še tan je ne blo zadosta nan. Te pa počasi te domo. Korantof pa, največ se je korantof delalo pa te totih ... pokači so bli, pa orači, pa kujekof je blo po pet, pokač, baba...to je fse moglo biti poleg totoga kujekof. Mislim pa tota partija ka je bla za fküp. No jaz se najbole spomijan moje ruse, ko sen jo guno.

8.4 ANALIZA BESEDJA IZ POMENKEGA POLJA OBIČAJEV IN NAVAD: FAŠENK

Slika 7: Pokač v Cirkulanah, avtor Sandi Kelc

Samostojno oblikovane vprašalnice (pomoč Slovenskega lingvističnega atlasa in Vprašalnic za zbiranje narečnega gradiva Francke Benedik).	SSKJ, Pleteršnikov slovar ali samostojna tvorba	Narečni izraz v belanskem govoru, ki predstavlja pomensko polje
Kako rečemo moški obleki, tudi lepi obleki za posebne priložnosti?	obleka -e ž	'a:n'cuk -a m
Ksi. pustno rajanje, značilno zlasti za območje Ptujkega polja?	pust -a m	'fășenĳ -a m
Značilno haloško masko, ki ne manjka na nobenem pustovanju v Cirkulanah, imenujemo:	»ženska nese moškega«	'băba 'dęda 'nși
Ksi. vrhnje, navadno zaščitno oblačilo, ki pokriva sprednji del telesa	predpasnik -a m	'fürtoșak -a m
Ksi. imenuje dejanje, ko se pelje živino (na pašo, na pot)?	goniti -im nedov.	'gu:niti -im nedov.
Ksi imenuje etnološka pustna maska, ki ob pustu predstavlja obredno dejanje oranja, predstavlja pa jih kurent in fantje, ki imajo na glavi kape s trakovi?	orač -a m (op. tisti, ki orje)	orăč -a m
Ksi. pustna maska pri oračih, ki dirjajo v krogu in vlečejo za sabo plug?	konjiček -a m	'kujek -a m
Ksi. značilni pustni lik s Ptuja, Dravskega polja in okolice?	kurent -a m	'kõ:rant -a m
Ksi. ocvrto okroglo pecivo z marmeladnim nadevom?	krof -a m	k'ra:pec -a m

Ksi. tradicionalni pustni lik s Ptuja, Dravskega polja in okolice, ki ima živalsko podobo, kostum pa je narejen iz perja?	piščanec -a m	'pi:cek -a m
Ksi. tradicionalni pustni lik s Ptuja, Dravskega polja in okolice, ki v roki vihti bič?	/	'pɔ:ka:č -a m

8.5 ZAPIS PO ZVOČNIH POSNETKIH

Velika noč

Informatorica: Valerija Žuran, 56 let

Izpraševalka: Ana Gašparič, 8. a

Vejka noč je bil poseben praznik. Mi smo mu rekli vuzem. Mi smo se ga tak veselili, ker smo vedli, da bomo lahko dobro jeli. Tu je jelo vutro, kda smo prišli od meš te smo se tak veselili pa smo ofnali korpo. Seveda smo bli toto korpo prvi den nesli k žegni, drugi den pa smo te to jeli. No te so mama narezali tote vse dobre jedi na leseno desko, pa so djali na mizo. Melo smo dobro meso domačo, povetico, domače jejca, mi smo rekli farbane jejca, gnešni den rečejo pirhe. Jejca smo farbali tak, ka smo djoli lukovo belije notri v vodo pa v renglo, te pa smo notri djali jejca, te pa si skuho, te pa so jejca ble rdeče. K žegni smo pa nosili v Vareš v toto našo farno cirkef, k Sveti Barbari. Najbolj zanimivo je to, ka smo se mi tak pripravljali, ka smo mogli hišo spucati, pa okoli hiše smo mogli spucati, vse zmeti, ker toti praznik Vuzen je bil vejki cerkveni praznik. Najbolj zanimivo je blo to ka smo bli fsi tisti den, kda smo nesli k žegi tak fejst lačni, ka bi bli nejreši že korpo ofnali pa vun začeli jesti. Samo mama so ne pustili, rekli so to pa bo v nedelo vutro, kda bote prišli od ranih meš. Ja, vun s korpe smo vzeli jejca, pa hren, pa te meso pa povetico, pa domači kruh, te pa smo tak jeli, da so nas žaloci boleli.

Informatorj: Silvester Brlek, 82 let,

Izpraševalka: Ana Gašparič, 8. a

Vejka noč po domače vuzen, to je blo lučik, vezenice se je reklo po damačen, na vsakem bregi gor je gorela vizenica vejka, to je bilo resen tak kak ke v raji. Pokaje s krbtom krbtнице, to je pokalo bun, bun, donilo, tak da smo pri vizenici ali smoljaki peli do ponoči. Peli pa smo domače pesmi. Posebno, ko sem jaz zaigral, to je domača muzika bla, Lojzek pa je igral na kitaro poleg mene. Zapela sma tak, ka je donilo po grabah. Se lidje vejo še zdej, kak je blo to. Ja, pol na san vuzen, to je blo prvo večer, to blo naroda vsepovsod pri vizenicah, pri smoljakah, smoljaki pa so bli vizenice, to je kres. Smoljaki pa so bli tak po pet šest, kopali smo pa smoljake to je bil bor po šumi, štrinejst dni prej sigurno, ka so se posušili,

ka smo tisto nakalali taka drva, ka je gorelo, pa škatle so ble. Notri so bli smoljaki. Ja veselo je blo, nemaš kej rečti.

8.6 ANALIZA BESEDJA IZ POMENKEGA POLJA OBIČAJEV IN NAVAD: VELIKA NOČ

Samostojno oblikovane vprašalnice (pomoč Slovenskega lingvističnega atlasa in Vprašalnic za zbiranje narečnega gradiva Francke Benedik).	SSKJ, Pleteršnikov slovar ali samostojna tvorba	Narečni izraz v belanskem govoru, ki predstavlja pomensko polje
Ksi. trd, apnenčast ovoj jajca?	lupina -e ž	be'li:ŋe -a s
Ksi. prostor, kjer se opravlja krščansko bogoslužje?	cerkev -e ž	'ci:rkef -ve ž
Kako rečemo "obredu", ko se barvajo pirhi?	barvati -am nedov.	'fa:rhati -am nedov.
Kako v cirkulanskem govoru imenujemo živilo, ki je simbolna hrana velike noči?	jajce -a s	Jäjce -a s
Kako v cirkulanskem govoru rečemo večji pleteni posodi različnih oblik za prenašanje ali hranjenje česa, navadno z enim ročajem?	košara -e ž	'kø:rpa -e ž
Ksi. spojina kovine, silicija ali bora z ogljikom, ki se uporablja za obredno pokanje ob veliki noči?	karbid -a m	kərbi:t -a m
Ksi. rastlina, ki povzroči, da jokamo, kadar jo režemo?	čebula -e ž	'lük -a m
Ksi. tradicionalna povita jed z nadevom?	potica -e ž	pøve'tica -e ž
Ksi. ogenj iz štorov in korenin smolnatih iglavcev?	smolnjak -a m	s'mo:ljak -a m
Ksi. največji cerkveni praznik?	velika -e noč -i	'vüzen -ma m
Ksi. blagoslov velikonočnih jedi?	blagoslov -a m	'žegen -a m

8.7 ZAPIS PO ZVOČNIH POSNETKIH

Barbarno

Informatorka: Valerija Žuran, 56 let

Izpraševalka: Ana Gašparič, 8. a

Barbarno je bil veški praznik za našo faro. Zato, ker se naša cerkev imenuje po sveti Barbari. Barbara je naša zavetnica. Mi smo se veselili, da je bilo Barbarno, zato ker so te prišli licitari, pa so prpelali, ka smo si lahko kupili na totih stojnicah kak se je to nekda reklo, se več ne zmislin. Na stojnicah smo si lahko kupili kake cukre pa suha roba je bla. Seveda predi pa smo mogli iti k meši. Te pa kda smo mi prišli domo od meš, te pa smo meli obed, pa je blo pripravleno tanajbojšo jesti, običajno so naša mama za tisti den zakloli kokoš, pa smo meli pečeno kokoš, kokoš se je spekla v krušni peči, pa žpa je bla, seveda tudi kokošija s tote kokoši smo skuhalo župo, najprej smo skuhalo župo, potli pa smo jo še spekli toto kokoš. Sveta Barbara je bilo tako lepo ime, samo v naši družini nesmo nikomi dali takega imena, je pa neka Barbar tuto koli in so zelo ponosne, ka imajo ime po zavetnici Sveti Barbari.

Informatorka: Silvester Brlek, 82 let

Izpraševalka: Ana Gašparič, 8. a

Ja, zelo so ga častili, mi Barbarčani mam cerkev, lidje do šli k meši, pa potli smo fantje kej zapeli pri Žigi, gostilna je bla pri Žigi, stara dva sta, neje jim najbolj pasalo ka smo peli, smo pa lepo peli, ne pa to tak kak gnes, ki samo neke hudiče zevlejo pa neka. Ja tak je bilo, lušno je blo. Vsi smo se veselili, moji brati so bli poleg starejši vsi v Mežici so delali, Barbara je zavetnica rudarof. Jeli smo večinoma meso pa kolač pa take stvari. Pri nas je bil navadno zavec, neka posebnega, divji zavec, ker so bili starejši brati pa oče je bil lovec, od jih sen jas herbo, ka sen bil lovec vse leta.

Slika 8: Sejem na barbarno med Belani, avtor Sandi Kelc

8.8 ANALIZA BESEDJA IZ POMENSKEGA POLJA OBIČAJEV IN NAVAD: BARBARNO

Samostojno oblikovane vprašalnice (pomoč Slovenskega lingvističnega atlasa in Vprašalnic za zbiranje narečnega gradiva Francke Benedik).	SSKJ, Pleteršnikov slovar ali samostojna tvorba	Narečni izraz v belanskem govoru, ki predstavlja pomensko polje
Ksi. tisti ob prazniku sv. Barbare?	barbarino -nega s	'bãrbarno -nega s
Ksi. drobna sladica iz sladkorja, sladkorček?	Sladkorček -a m	'cũker -a m
Ksi. tisti, ki ob prazniku na stojnicah prodaja pobarvano pecivo v obliki figur z okraski?	lectar -a m	'licitar -a m
Ksi. cerkveni obred ob nedeljah in velikih praznikih?	maša -e ž	'meša -e ž
Ksi. slabšalno imenuje oblikovanje tonov z govornimi organi?	dretje -a s	ze:važe -a s
Ksi. miza na prostem, ki služijo za prodajo izdelkov?	stojnica -e ž	š'ta:nt -a m
Ksi. blagoslov velikonočnih jedi?	blagoslavljanje -a s	'žegnaže -a s

8.9 ZAPIS PO ZVOČNEM POSNETKU

Informatorka: Ana Gabrovec, 65 let

Izpraševalka: Ana Zavec, 8. a

Povejte, prosim, kakšen praznik je to danes in kakšen je bil nekoč? *Ja, zej se nebi reklo, da je kaka razlika, isto je vse glede praznovanja. Se reče žegnaje pri sveti Ani je blo negda pa zdej. To je pač aninsko žegnaje, krščanski praznik, cerkveni praznik, tak da je blo to skoro isto, ne, to gre z roda v rod.*

Kako ste obeleževali ta praznik? *Ja, da smo malo se pripravljali prej, smo si kako novo obleko kupili pa kake nove za obute, da smo šli malo bol zrihtani na žegnaje. Pa prišli so sorodniki domo od dauč, to je bla tradicija, aninska nedela.*

Kaj ste takrat pripravili? *Pripravilo se je malo bolj dobro za jesti. Pečena kokoš je bla v navadi, potica, domači kruh, zelenjava že je bla tak doma te z vrta, kaki murki, paradejz. Pa pač, če je blo kej boljšega, pa smo bli tüde vesele.*

Kako so ga praznovali otroci? *Ja, to pa smo bli resno veseli totega aninskega žegnaja. To so navadno prišli ringišpil, pa smo se vozili malo, pa če smo si kej prišparali čez leto, smo si kej kuple, kake igrače ali lecit, tiste lilike smo rekli, lectove lilike pa lectova srca.*

Kako je bilo v naših krajih ob obeležitvi tega praznika nekoč? *Ja, to je pač od vsake hiše smo vsi šli, če se je le dalo, na žegnaje. Tam so meli pečenke, negda se je bol vino pilo, zej je bol pivo, so špricare negda pili. Starejši lidje so pač dosti na to dali, so se resno tega veselili. Pa tak da so prišli z poznanimi lidmi vkup, pa so se kej zmenili za nazej pa malo tak.*

8.10 ANALIZA BESEDJA IZ POMENSKEGA POLJA OBIČAJEV IN NAVAD: ANINO

Samostojno oblikovane vprašalnice (pomoč Slovenskega lingvističnega atlasa in Vprašalnic za zbiranje narečnega gradiva Francke Benedik).	SSKJ, Pleteršnikov slovar ali samostojna tvorba	Narečni izraz v belanskem govoru, ki predstavlja pomensko polje
Ksi. imenuje zadnja nedelja v juliju, okrog 26. julija, ko obeležujemo god. sv. Ane?	anina -s nedelja -a ž anino -nega	'a:ninska ne'dɛla -e ž 'a:nino
Ksi. to, da je gneča oz. veliko obiskovalcev?	veliko ljudi	'dɔsta 'lü:di
Ksi. figura iz lecta, ki so si jo otroci kupili na sejmu?	lectova -e figura -e ž	'lilika -e ž
Ksi. tradicionalna mesna jed, kuhana v kotlu (navadno iz svinjskega mesa s kostjo), ki je značilna za obeleževanje Aninske nedelje?	kotlet -a m	peče:nka -e ž
Ksi. naprava z visečimi sedeži, ki se vrtijo za zabavo ljudi na njih?	vrtiljak -a m	ri:ngiš'pi:l -a m
Ksi. obred blagoslavljanja?	blagoslavljanje -a s	'žegnaže -a s

8.11 ZAPIS PO ZVOČNEM POSNETKU

Informatorka: Ana Gabrovec, 65 let

Izpraševalka: Ana Zavec, 8. a

Povejte prosim, kakšen praznik je to danes in kakšen je bil nekoč? *Ja negda so bol peli, lidje so se bol družile, če je bla kaka harmonika, ka so še plesale, če je blo možno. Zej pa je to vse bolj na hitro, hitro se to naprave, pa gre vsake na svojo stran.*

Kako je potekal običaj? *Ja to smo vütro prišli do tote hiše pač, ki se je bralo, če smo dobile kake požirek*

žganega, pa nič kej posebnega, pa se je šlo brat, ne. Te pa smo mele kako jüžno al pa obet.

Kaj ste takrat pripravili za na mizo? Pa ja, se se je pripravilo dosti, svinjsko meso, navadno so doma, ke so mele dosta goric, klale proleka, pa kokoš, pa puran. Pa pohanega je ne tak blo kak je zej, bol je blo vse pečeno meso, domače kruh, potice so se pekle, pa tote kruh, bele bidrih rozinatne.

Kako ste se pripravljali nanj? Ja to je blo delavno, se je pripravljalo, gospodar je mogo sode pripravite, ker je to blo pač vse leseno. Treba je blo to zamočite, preverti, če so vsi čisti, preša se je mogla isto zamočite pa preveriti če je ne kej teklo ž je, tak da je blo za tistega gospodarja delavno pa odgovorno.

Kako ste ga obeleževali? Da so prišle isto tak lidje od dauč vkup, žlahta, sosede. Smo se malo hecale, malo spomenile, kak je kej, pa nič kej takega.

8.12 ANALIZA BESEDJA IZ POMENSKEGA POLJA OBIČAJEV IN NAVAD: TRGATEV

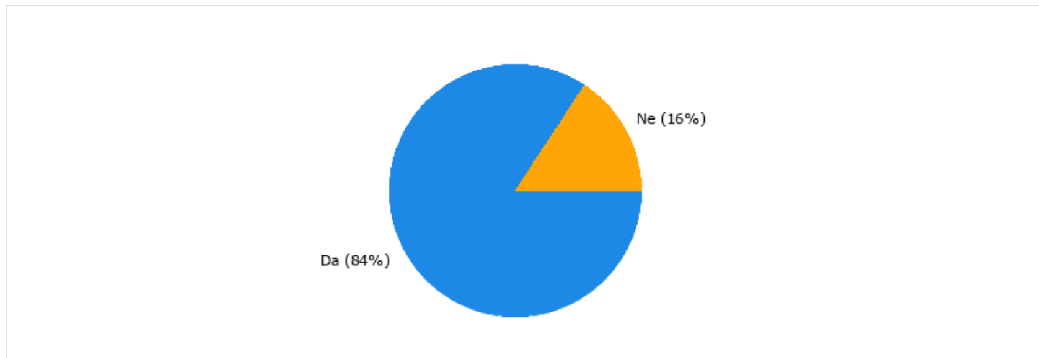
Samostojno oblikovane vprašalnice (pomoč Slovenskega lingvističnega atlasa in Vprašalnic za zbiranje narečnega gradiva Francke Benedik).	SSKJ, Pleteršnikov slovar ali samostojna tvorba	Narečni izraz v belanskem govoru, ki predstavlja pomensko polje.
Ksi. bel mlečni kruh, navadno z rozinami, pripravljali so ga za praznike?	mlečni -ega kruh -a m	'bidrix -a m
Ksi. obred obiranja grozdja?	trgatev -tve ž	b'ra:je -a s
Ksi. naprava za stiskanje grozdja?	stiskalnica -e ž	p'rä:ša -e ž
Ksi. mladi prašiček?	odojek -a m	p'ro:lek -a m
Ksi. posoda za prenašanje grozdje?	brenta -e ž	'püta -e ž
Ksi. škropilnica za škropljenje grozdja?	škropilnica -e -	šp'rica -e ž
Ksi. imenuje ostanek od stisnjene grozdja?	tropine -in ž-mn.	trø'pi:je -ij ž-mn.
Ksi. proces, ko moramo navlažiti leseno stiskalnico za stiskanje (nedol.)?	namočiti -im dov.	zamø'čiti dov.
Ksi. človek v razmerju do človeka, iz katerega izhaja ali s katerim ima skupnega prednika?	sorodnik -a m	ž'la:xta -e ž

9. RAZISKAVA IN ANALIZA REZULTATOV

9.1 Analiza rezultatov: KOLINE

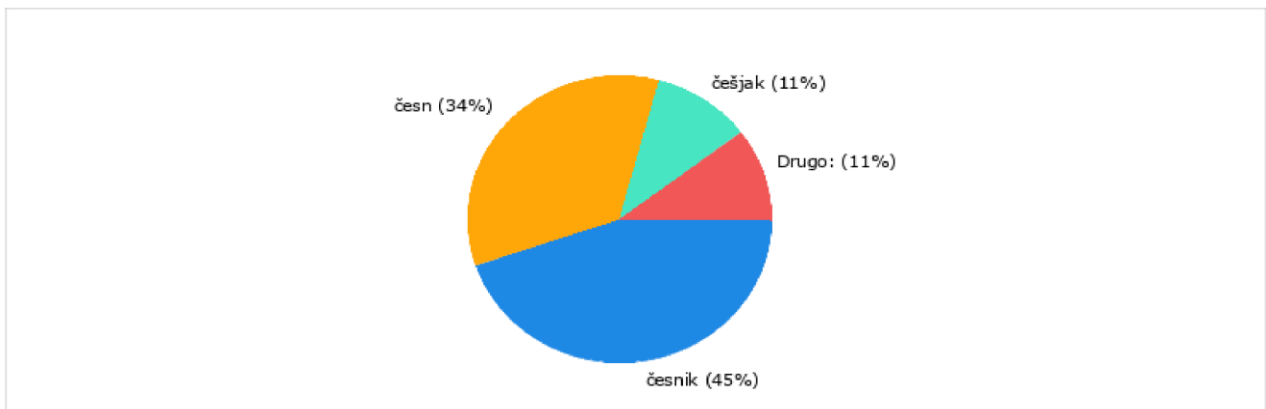
Vprašalnice so podane anketirancem v raziskavi. Zapisale smo jih v poglavju *Analiza besedja iz pomenskega polja*. Večina jih se samostojno oblikovanih, uporabile smo jih tudi iz literature.

Ali poznaš ljudski običaj kolin in, ali kdaj pri tem običaju sodeluješ? (n = 38)

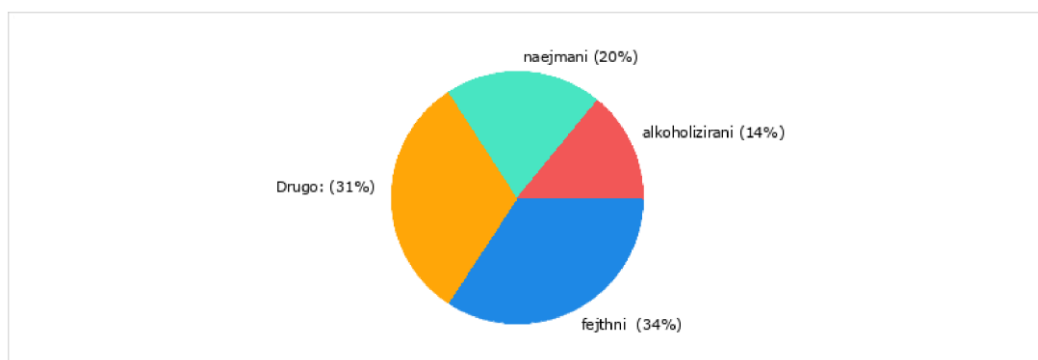
Na vprašanje je odgovorilo 38 učencev, 84 % učencev (32) pozna koline in pri njih sodeluje, 16 % (6) učencev pa ne.

Kako se po domače, v cirkulanskem narečju, imenuje rastlina, podobna čebuli, bele barve, sestavljena iz več delčkov, rabi se za solato, klobase? (n = 38)

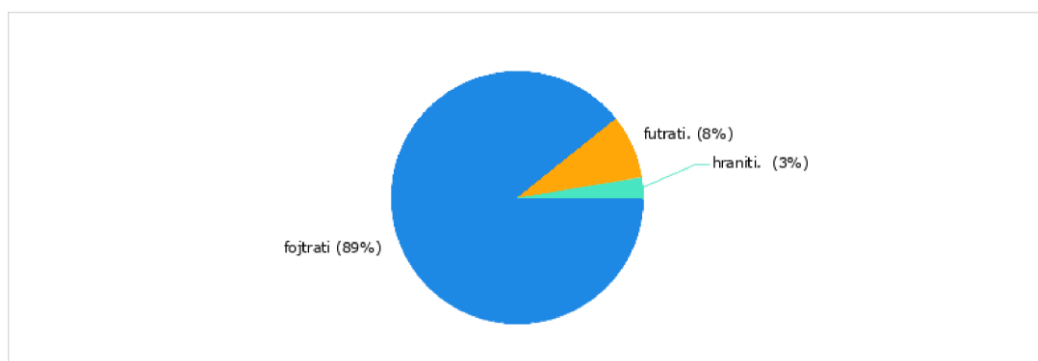
Na vprašanje je odgovorilo 38 učencev. 45 % učencev (17) pravi, da uporabljajo besedo 'česnik', in pri njih sodeluje, 14 % učencev (14) imenuje rastlino 'česn', 11 % (4) pa besedo češnjak. 11 % (4) učencev se je odločilo za drugo besedo: česnek, česen. **UGOTOVITEV: Skoraj polovica anketiranih uporablja/pozna besedo 'česnik iz belanskega govora, ki smo jo posneli pri informatorju**

Kako se po domače, v cirkulanskem narečju, imenujejo tisti ljudje, ki so popili preveč alkohola? (n = 35)

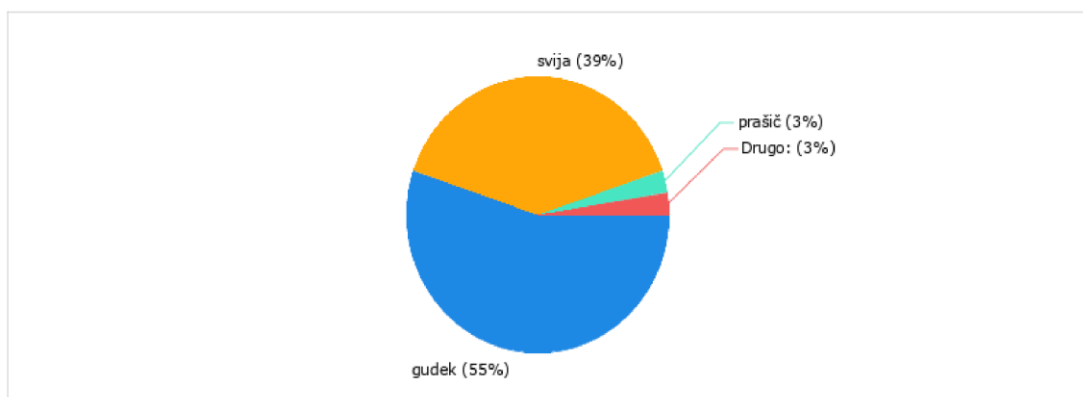
Na vprašanje je odgovorilo 35 učencev. 34 % učencev (12) pravi, da uporabljajo besedo fä:ixten, 20 % učencev (5) jih imenuje naejmani, 14 % (7) pa besedo alkoholizirani. Kar 31 % (11) učencev se je odločilo za drugo besedo:.. pijančeki, nažlinko, pijani, pijanci, nažverbani. **UGOTOVITEV: Besedo fä:ixten iz belanskega govora, ki smo jo posneli pri informatorki, uporablja/pozna le 34 % učencev.**

Kako v cirkulanskem govoru rečemo "hraniti" (svinje)? (n = 37)

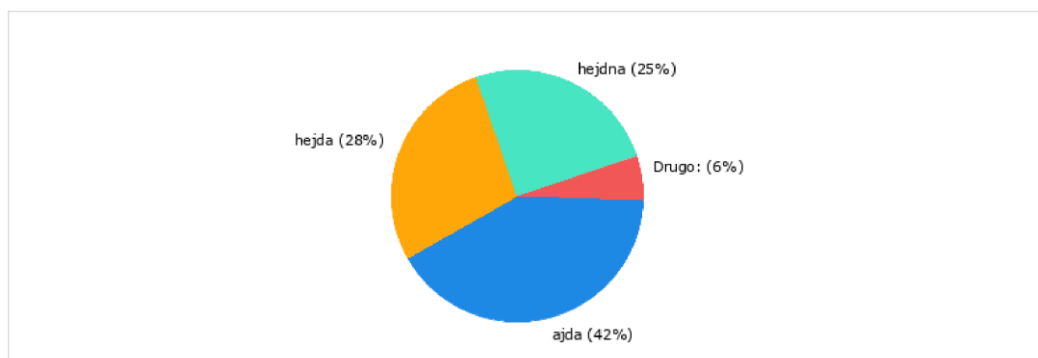
Na vprašanje je odgovorilo 37 učencev. 89 % učencev (33) pravi, da uporabljajo besedo fojtrati, 8 % učencev (3) futrati, 3 % (1) pa besedo hraniti. **UGOTOVITEV: Besedo fojtrati iz belanskega govora, ki smo jo posneli pri informatorki, uporablja/pozna kar 89 % učencev.**

Kako se v cirkulanskem govoru imenuje domača žival, ki se goji zaradi mesa in slanine? (n = 38)

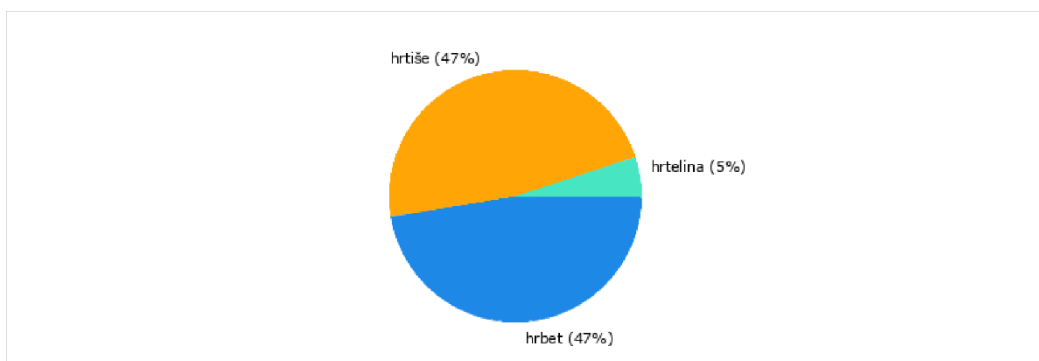
Na vprašanje je odgovorilo 38 učencev. 55 % učencev (21) pravi, da uporabljajo besedo gudek, 39 % učencev (15) svija, 3 % (1) pa besedo svija. 1 učenec uporablja besedo pujs. **UGOTOVITEV: Besedo gu:dek iz belanskega govora, ki smo jo posneli pri informatorki, uporablja/pozna 55 % učencev.**

Kako se v cirkulanskem govoru imenuje kulturna rastlina z gostimi rdečkastimi ali belimi cveti v gostem socvetju ali njeno seme, iz nje delamo moko in kašo? (n = 36)

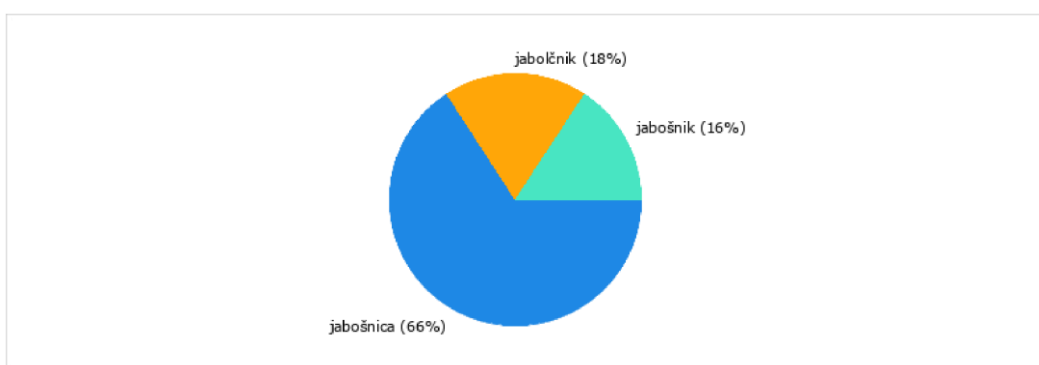
Na vprašanje je odgovorilo 36 učencev. 42 % učencev (15) pravi, da uporabljajo besedo ajda, 28 % učencev (10) hejda, 25 % (9) pa besedo hejdna. 2 učenca uporabljata druge besede. **SKLEP: Besedo xä:j'dna iz belanskega govora, ki smo jo posneli pri informatorki, uporablja 25 % učencev.**

Kako se v cirkulanskem govoru imenuje gornji del hrbta pri svinji, ki se v prehrani uporablja za obiranje? (n = 38)

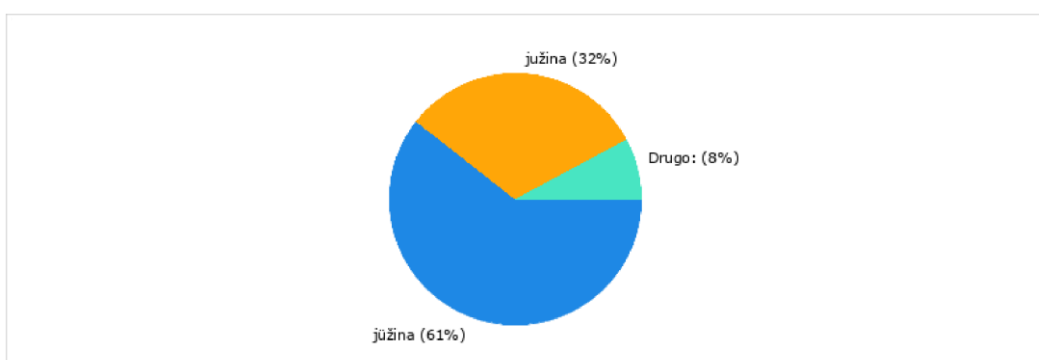
Na vprašanje je odgovorilo 38 učencev. 47 % učencev (18) pravi, da uporabljajo besedo hrtiše, 47 % učencev (18) hrbet, 5 % (2) pa besedo hrtelina. **UGOTOVITEV: Besedo hrtiše iz belanskega govora, ki smo jo posneli pri informatorju, uporablja/pozna 47 % učencev.**

Kako se v cirkulanskem govoru imenuje mošt iz jabolk? (n = 38)

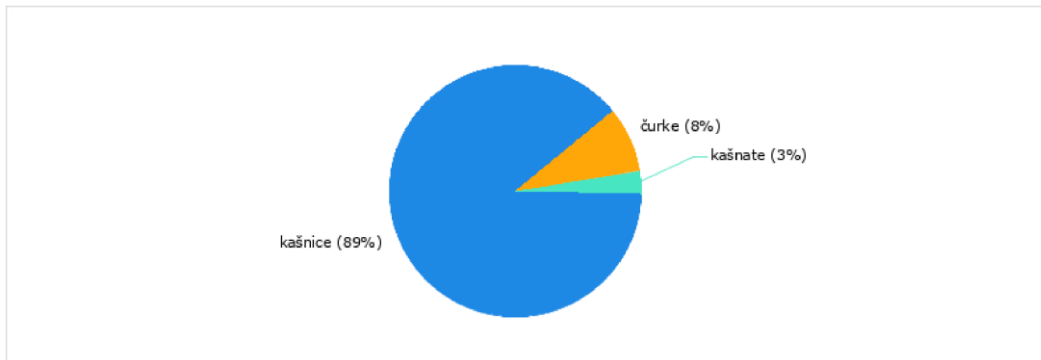
Na vprašanje je odgovorilo 38 učencev. 66 % učencev (25) pravi, da uporabljajo/poznajo besedo jabošnica, 18 % učencev (7) jabolčnik, 16 % (6) pa besedo jabošnik. **UGOTOVITEV: Besedo 'jābošnica iz belanskega govora, ki smo jo posneli pri informatorki, uporablja 66 %.**

Kako se v cirkulanskem govoru imenuje malica ali kosilo, po navadi po kakem opraviilu? (n = 38)

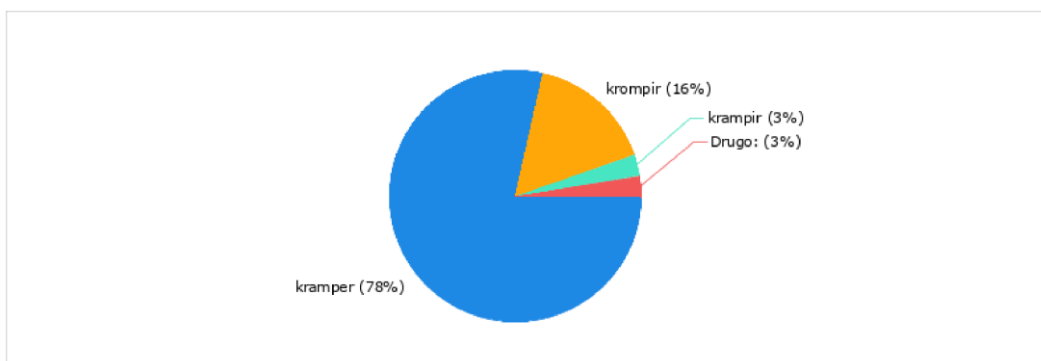
Na vprašanje je odgovorilo 38 učencev. 61 % učencev (23) pravi, da uporabljajo/poznajo besedo jūžina, 32 % učencev (12) južina, 8 % (3) učencev pa druge besede: južna, malca. **UGOTOVITEV: Besedo 'jūžina iz belanskega govora, ki smo jo posneli pri informatorki, uporablja 66 % učencev.**

Kako se v cirkulanskem govoru rečemo klobasam iz krvi in/ali ajdove kaše? (n = 36)

Na vprašanje je odgovorilo 36 učencev. 89 % učencev (32) pravi, da uporabljajo/poznajo besedo kašnice, 8 % učencev (3) besedo čurke, 1 učenec pa besedo kašnata. **UGOTOVITEV: Besedo 'ka:šnce iz belanskega govora, ki smo jo posneli pri informatorju, uporablja kar 89 % učencev.'**

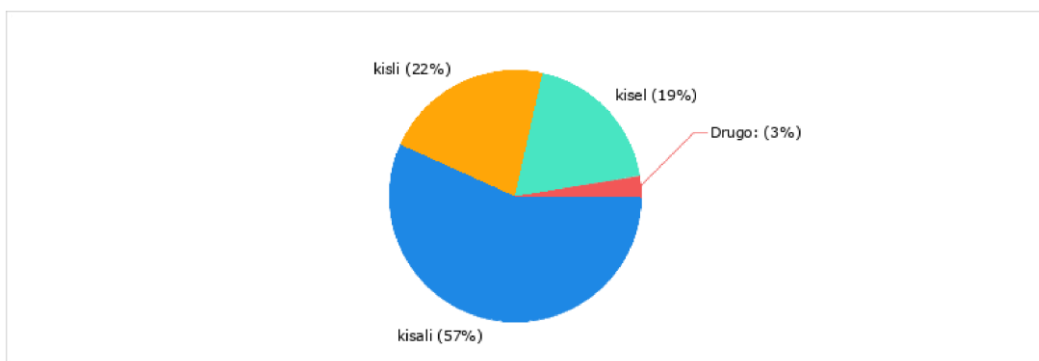
Kako v cirkulanskem govoru imenujemo rastlino, ki zraste v zemlji in se uporablja za prehrano? (n = 37)

Na vprašanje je odgovorilo 36 učencev. 78 % učencev (29) pravi, da uporabljajo/poznajo besedo kramper, 16 % učencev (6) besedo krompir, 3 % oz. 1 učenec besedo krompir, 1 pa kromper. **UGOTOVITEV: Besedo kram'pe:r iz belanskega govora, ki smo jo posneli pri informatorju, uporablja ali pozna 78 % učencev.**

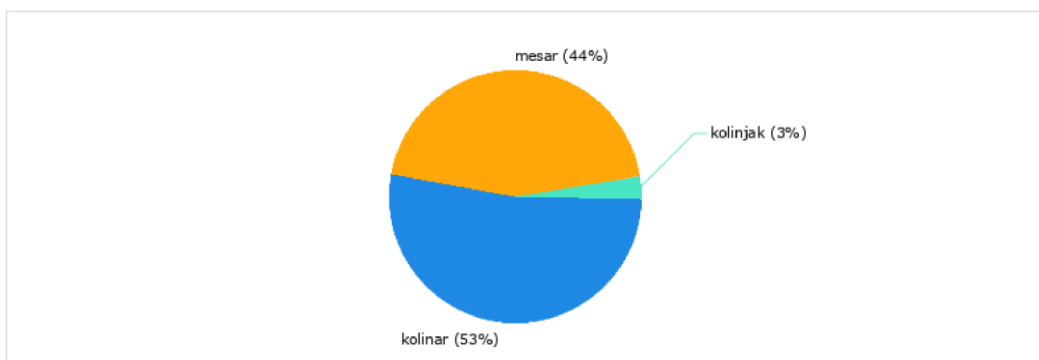
Kakšen je v cirkulanskem govoru tisti, ki je kiselkastega okusa, tak, ki povzroča kislost? (n = 37)

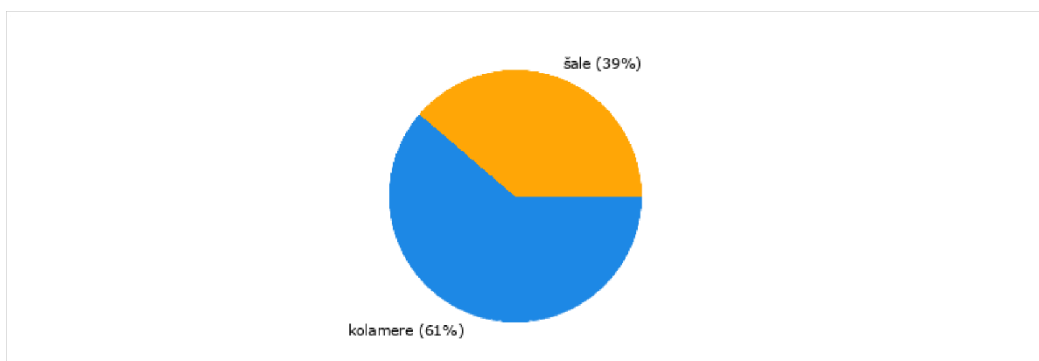
Na vprašanje je odgovorilo 37 učencev. 57 % učencev (21) pravi, da uporabljajo/poznajo besedo kisali, 22 % učencev (8) besedo kisli, 19 % oz. 7 besedo kisel, 1 učenec pa kiseli. **UGOTOVITEV: Besedo 'kisali iz belanskega govora, ki smo jo posneli pri informatorki, uporablja 57 % učencev.**

Kdo je v cirkulanskem govoru "ta, ki opravlja koline"? (n = 36)

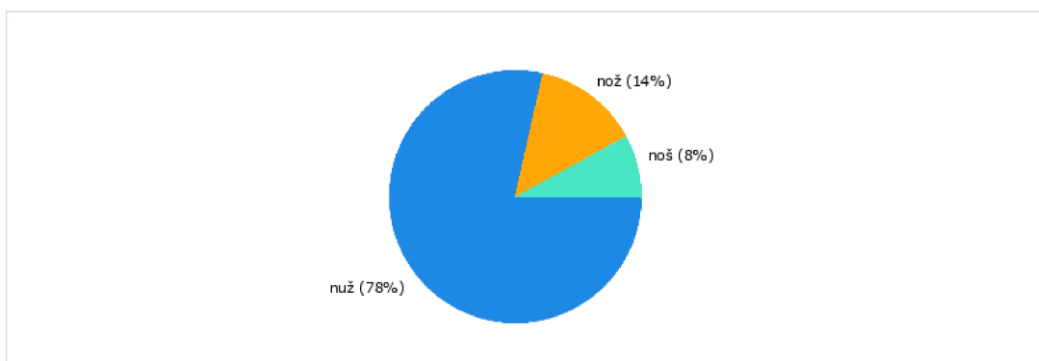
Na vprašanje je odgovorilo 36 učencev. 53 % učencev (19) pravi, da uporabljajo besedo kolinar, 44 % učencev (16) besedo mesar, 3 % oz. 1 pa besedo kolinjak. **UGOTOVITEV: Besedo kōli:nar iz belanskega govora, ki smo jo posneli pri informatorki, uporablja ali pozna 53 % učencev.**

Kako se v cirkulanskem govoru imenuje običaj pri kolinah, ko nekdo prinese presenečenje ki so ga pripravili za koline (listi, zatlačeni v žensko nogavico, na njih so napisali skeč in šale, zavili v nogavico in dali zraven klobaso)? (n = 31)

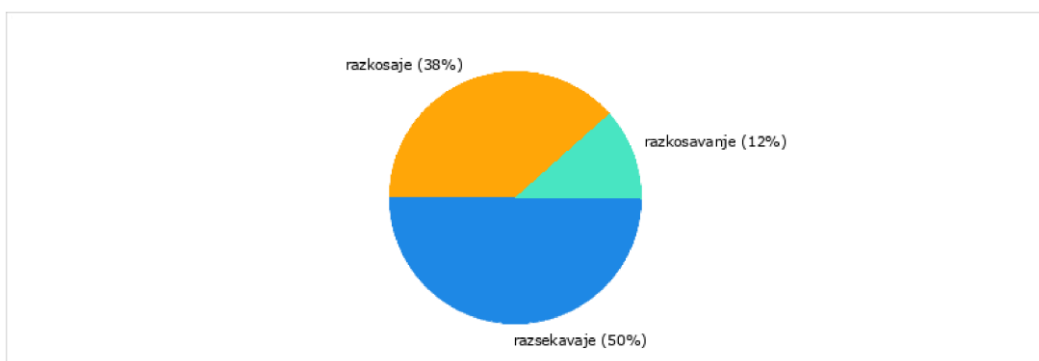
Na vprašanje je odgovorilo 31 učencev. 61 % učencev (19) pravi, da uporabljajo/poznajo besedo kolamere, 39 % učencev (12) besedo šale. **UGOTOVITEV: Besedo kalq'mę:ri iz belanskega govora, ki smo jo posneli pri informatorki, uporablja ali pozna 61 % učencev.**

Kako v cirkulanskem govoru rečemo rezilu, s katerim režemo? (n = 37)

Na vprašanje je odgovorilo 37 učencev. 78 % učencev (29) pravi, da uporabljajo/poznajo besedo nuž, 22 % učencev (8) besedo nož/noš. **UGOTOVITEV: Besedo nuž iz belanskega govora, ki smo jo posneli pri informatorki, uporablja ali pozna 78 % učencev.**

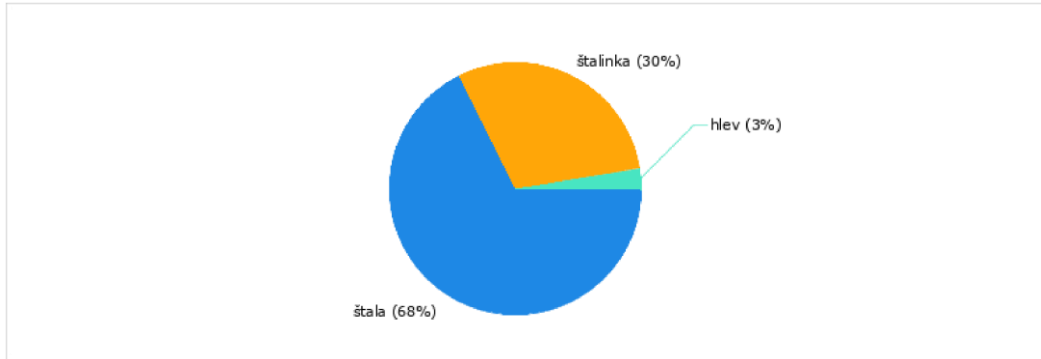
Kako v cirkulanskem govoru rečemo postopku pri katerem se iz celote delajo kosi? (n = 34)

Na vprašanje je odgovorilo 34 učencev. 50 % učencev (17) pravi, da uporabljajo/poznajo besedo razsekavaje, 38 % učencev (13) besedo razkosaje, 12 % (4) pa besedo razkosavanje. **UGOTOVITEV:**

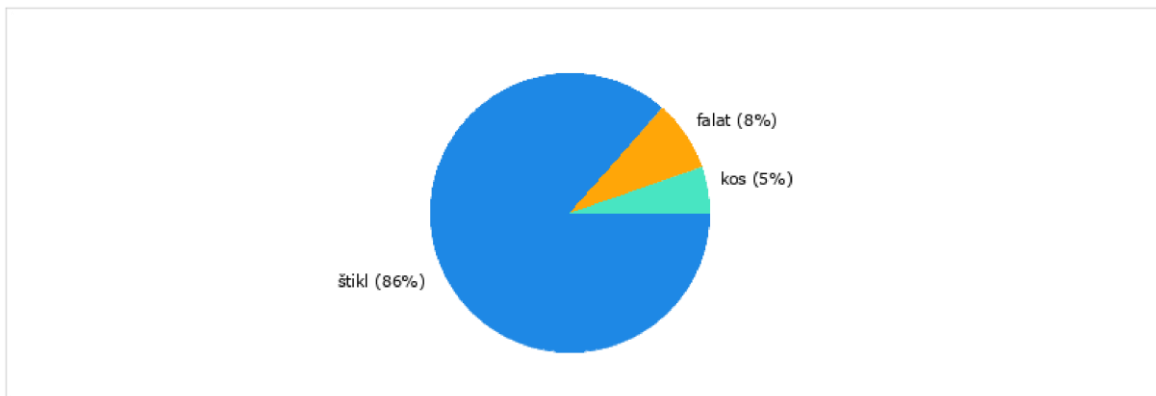
Besedo raz'se:kavaje iz belanskega govora, ki smo jo posneli pri informatorki, uporablja ali pozna 50 % uencev.

Kako v cirkulanskem govoru reemo postopku zaprtem prostoru za bivanje domačih živali? (n = 37)

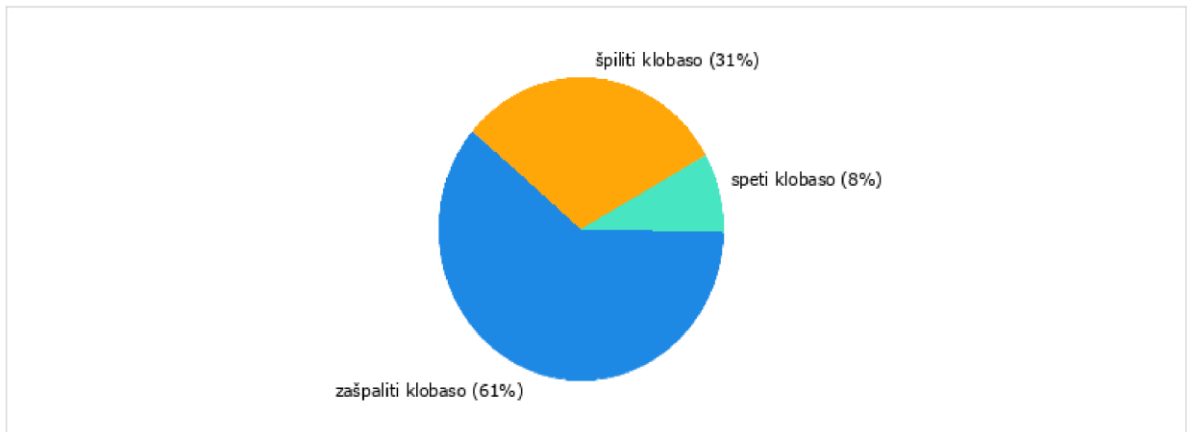
Na vprašanje je odgovorilo 37 uencev. 38 % uencev (25) pravi, da uporabljajo/poznajo besedo štala, 30 % uencev (11) besedo štalinka, 3 % (1) pa besedo hlev. **UGOTOVITEV: Besedo š'tála iz belanskega govora, ki smo jo posneli pri informatorju, uporablja ali pozna 50 % uencev.**

V cirkulanskem govoru reemo delu celote (npr. kosu mesa): (n = 37)

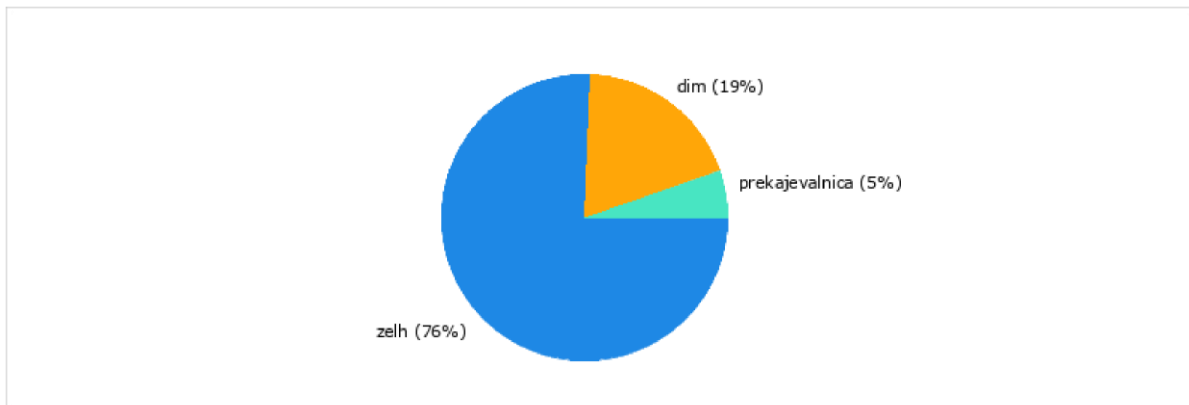
Na vprašanje je odgovorilo 37 uencev. 86 % uencev (32) pravi, da uporabljajo/poznajo besedo štiki, 8 % uencev (3) besedo falat, 5 % (2) pa besedo kos. **UGOTOVITEV: Besedo š'tiki iz belanskega govora, ki smo jo posneli pri informatorju, uporablja ali pozna 86 % uencev.**

Kako pravimo postopku, ko spenjamo konce klobas s špilo? (n = 36)

Na vprašanje je odgovorilo 36 učencev. 61 % učencev (22) pravi, da uporabljajo/poznajo besedo zašpaliti, 31 % učencev (11) besedo špiliti, 8 % (3) pa besedo speti. **UGOTOVITEV: Besedo zaš'pāliti iz belanskega govora, ki smo jo posneli pri informatorju, uporablja ali pozna 61 % učencev.**

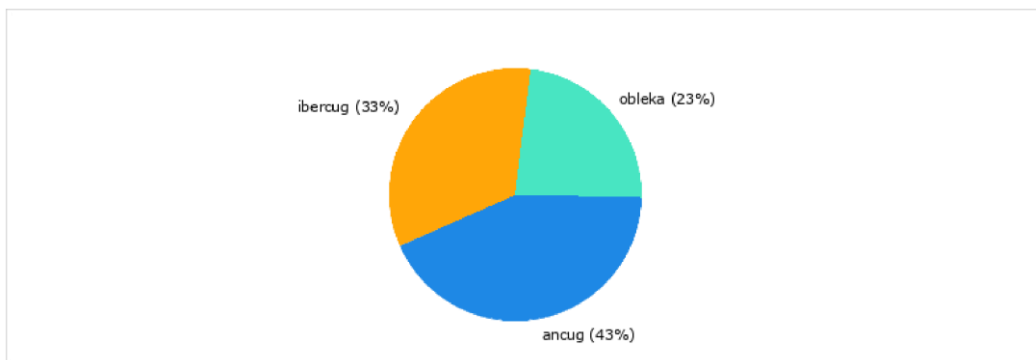
Kako v cirkulanskem govoru pravimo dimu, ki je pripravljen za dimljenje mesa? (n = 37)

Na vprašanje je odgovorilo 37 učencev. 76 % učencev (28) pravi, da uporabljajo/poznajo besedo zelh, 19 % učencev (7) besedo dim, 5 % (2) pa besedo prekajevalnica. **UGOTOVITEV: Besedo 'zēlx iz belanskega govora, ki smo jo posneli pri informatorki, uporablja ali pozna 61 % učencev.**

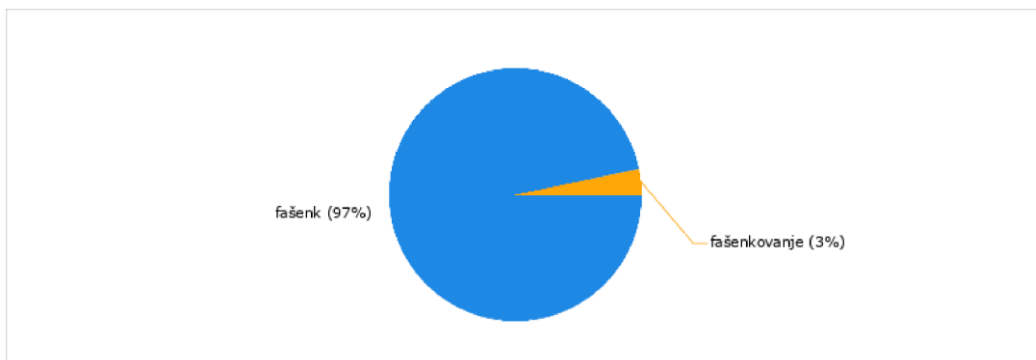
9.2 Analiza rezultatov: FAŠENK

Kako v cirkulanskem govoru rečemo moški obleki, tudi lepi obleki za posebne priložnosti? (n = 30)

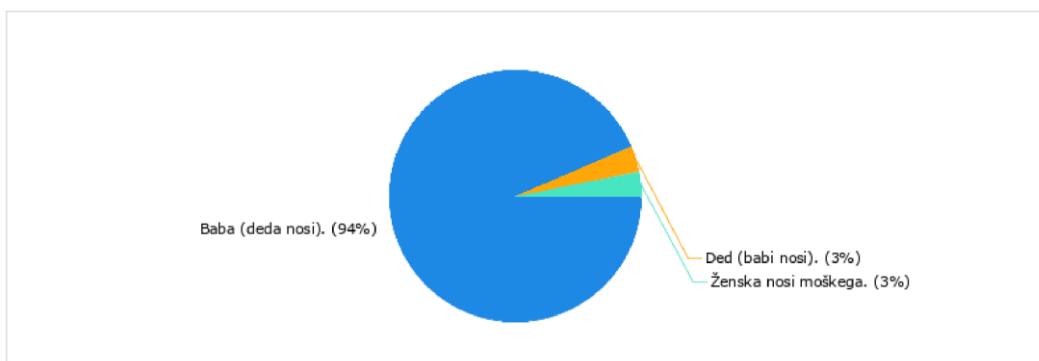
Na vprašanje je odgovorilo 30 učencev. 43 % učencev (13) pravi, da uporabljajo/poznajo besedo ancug, 33 % učencev (10) besedo ibercug, 23 % (7) pa besedo obleka. **UGOTOVITEV: Besedo 'a:n'cuk iz belanskega govora, ki smo jo posneli pri informatorju, uporablja ali pozna 43 % učencev.**

Kako se v Cirkulanaх imenuje pustno rajanje, značilno za območje Ptujškega polja? (n = 31)

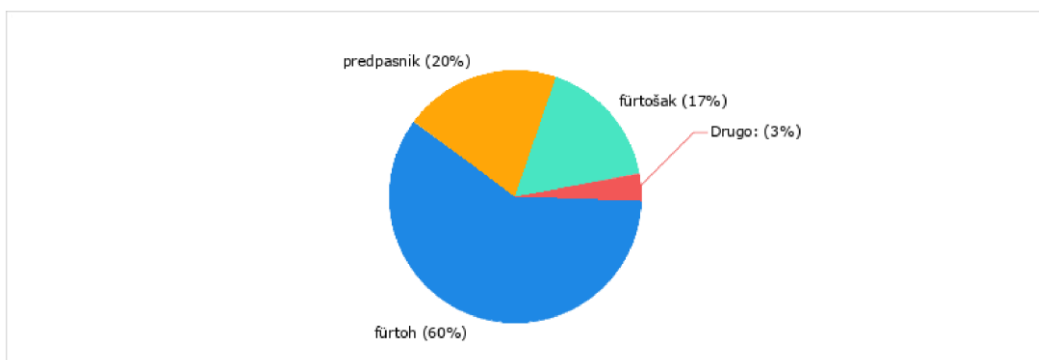
Na vprašanje je odgovorilo 31 učencev. 97 % učencev (30) pravi, da uporabljajo/poznajo besedo fašenk, 3 % učencev (3) besedo fašenkovanje. **UGOTOVITEV: Besedo 'fāšenjk iz belanskega govora, ki smo jo posneli pri informatorju, uporablja ali pozna 97 % učencev.**

Značilno haloško masko, ki ne manjka na nobenem pustovanju v Cirkulanaх, imenujemo: (n = 31)

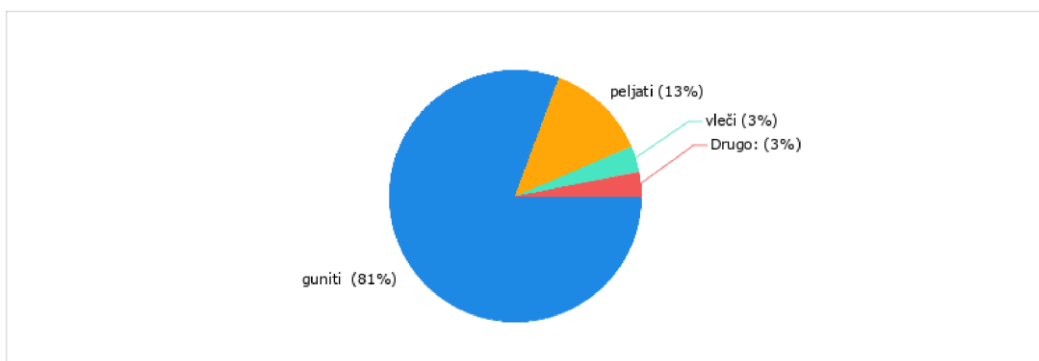
Na vprašanje je odgovorilo 31 učencev. 94 % učencev (29) pravi, da uporabljajo/poznajo besedo baba (deda nosi), 3 % učencev (1) ded (babo nosi), 3 % (1) pa besedno zvezo ženska nosi moškega. **UGOTOVITEV: Besedno zvezo bāba 'dēda 'nōsi iz belanskega govora, ki smo jo posneli pri informatorju, uporablja ali pozna 94 % učencev.**

Kako v cirkulanskem govoru pravimo ženskemu visokemu predpasniku? (n = 30)

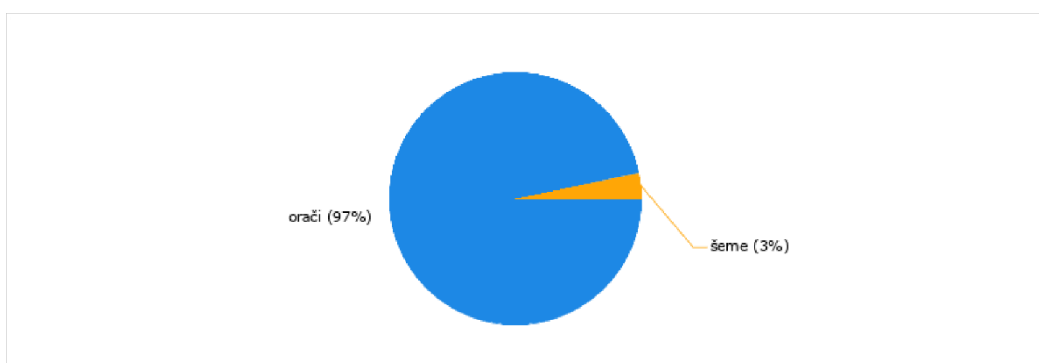
Na vprašanje je odgovorilo 30 učencev. 60 % učencev (18) pravi, da uporabljajo/poznajo besedo fūrtoħ, 20 % učencev (6) predpasnik, 17 % (5) pa besedo fūrtošak. 1 učenec uporablja besedo fūrtoħ. **UGOTOVITEV: Besedno zvezo 'fūrtošak iz belanskega govora, ki smo jo posneli pri informatorju, uporablja ali pozna 17 % učencev.**

Kako se v cirkulanskem govoru imenuje dejanje, ko se pelje živino (na pašo, na pot)? (n = 31)

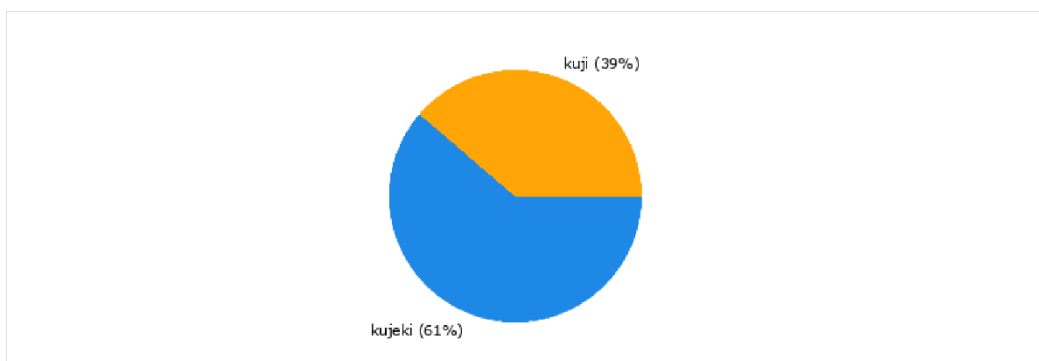
Na vprašanje je odgovorilo 31 učencev. 81 % učencev (25) pravi, da uporabljajo/poznajo besedo guniti, 13% učencev (4) peljati, 3% (1) pa besedo vleči. 1 učenec uporablja besedo pelati. **UGOTOVITEV: Besedo 'gu:niti iz belanskega govora, ki smo jo posneli pri informatorju, uporablja ali pozna 81 % učencev.**

Kako se v cirkulanskem govoru imenujejo etnološka pustna maska, ki ob pustu predstavljajo obredno dejanje oranja, predstavlja pa jih kurent in fantje, ki imajo na glavi kape s trakovi? (n = 31)

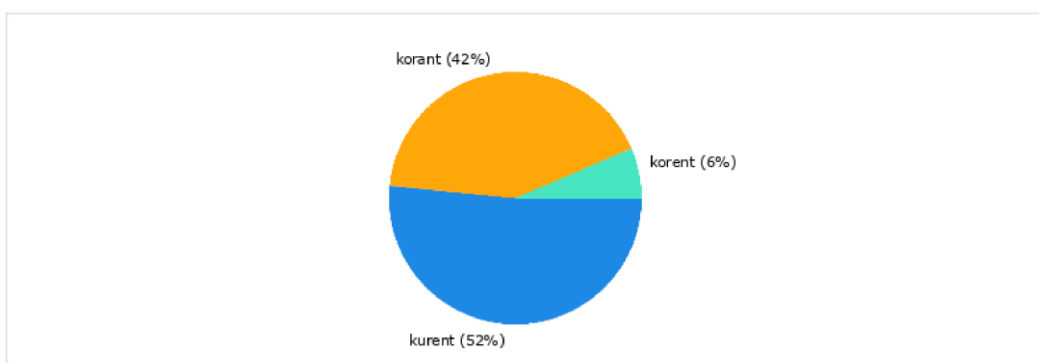
Na vprašanje je odgovorilo 31 učencev. 97 % učencev (30) pravi, da uporabljajo/poznajo besedo orači, 3 % učencev (1) besedo šeme. **UGOTOVITEV: Besedo orač iz belanskega govora, ki smo jo posneli pri informatorju, uporablja ali pozna 97 % učencev.**

Kako se v cirkulanskem govoru imenujejo pustne maske pri oračih, ki dirjajo v krogu in vlečejo za sabo plug? (n = 31)

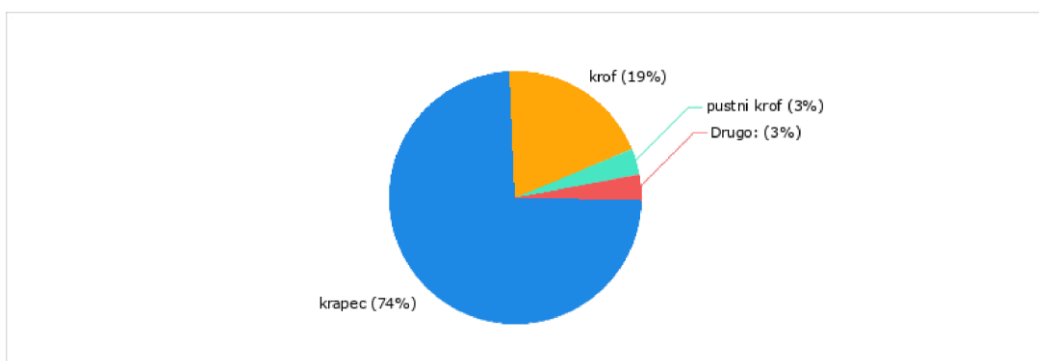
Na vprašanje je odgovorilo 31 učencev. 61 % učencev (19) pravi, da uporabljajo/poznajo besedo kujeki, 39 % učencev (12) besedo kuji. **UGOTOVITEV: Besedo 'kujek iz belanskega govora, ki smo jo posneli pri informatorju, uporablja ali pozna 61 % učencev.**

Kako se v cirkulanskem govoru imenuje značilni pustni lik s Ptuja, Dravskega polja in okolice? (n = 31)

Na vprašanje je odgovorilo 31 učencev. 52 % učencev (16) pravi, da uporabljajo/poznajo besedo kurent, 42 % učencev (13) besedo korant, 6 % (2) učencev pa besedo korent. **UGOTOVITEV: Besedo 'kō:rant iz belanskega govora, ki smo jo posneli pri informatorki, uporablja ali pozna 52 % učencev.**

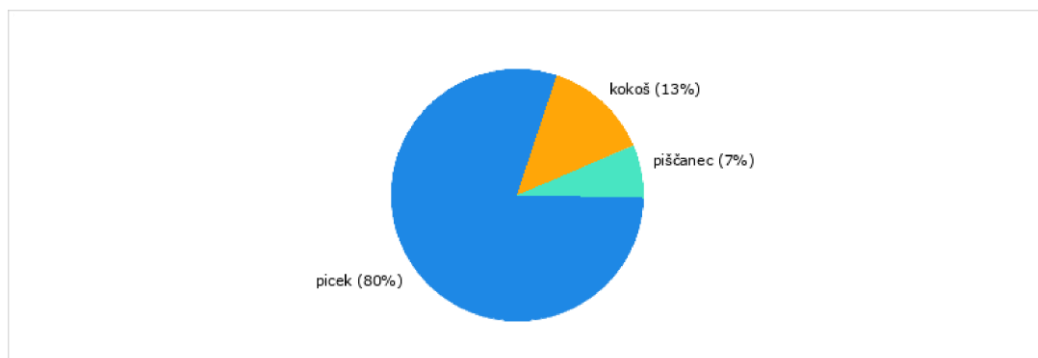
Kako v cirkulanskem govoru imenujemo tipično pustno sladico? (n = 31)

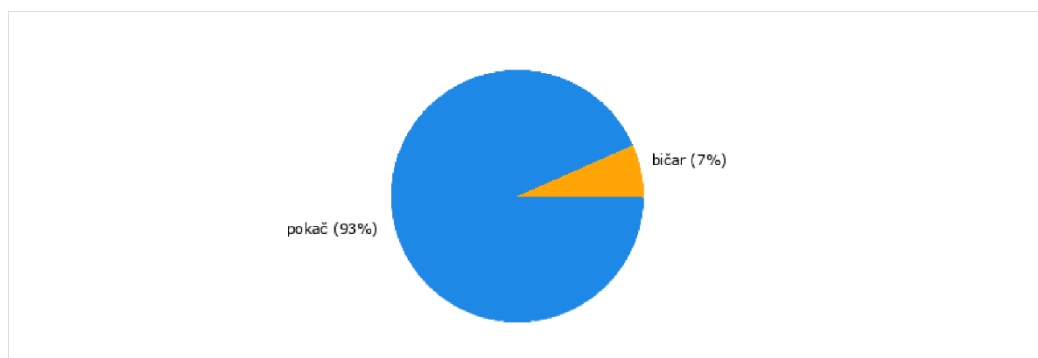
Na vprašanje je odgovorilo 31 učencev. 74 % učencev (23) pravi, da uporabljajo/poznajo besedo krapec, 19 % učencev (6) besedo krof, 3 % (1) učencev, besedo pustni krof, 1 učenec pa besedo krapčič. **UGOTOVITEV: Besedo k'ra:pec iz belanskega govora, ki smo jo posneli pri informatorki, uporablja ali pozna 52 % učencev.**

Kako v cirkulanskem govoru imenujemo tradicionalni pustni lik s Ptuja, Dravskega polja in okolice, ki ima živalsko podobo, kostum pa je narejen iz perja? (n = 30)

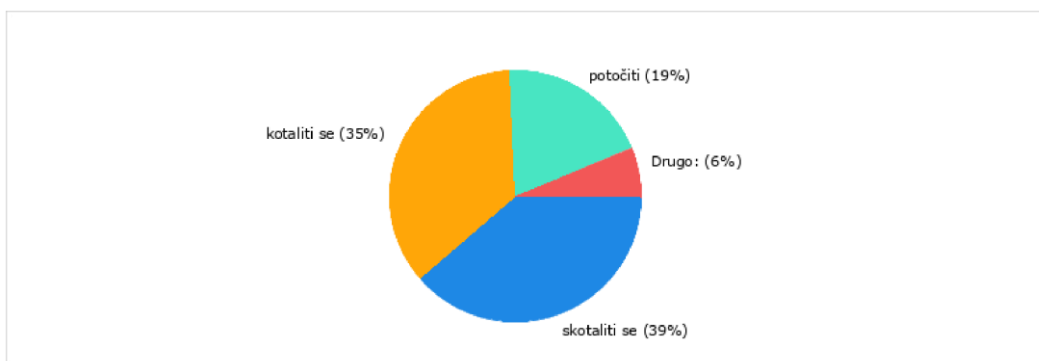
Na vprašanje je odgovorilo 30 učencev. 80 % učencev (24) pravi, da uporabljajo/poznajo besedo picsek, 13 % učencev (4) besedo kokoš, 7 % (2) učencev pa besedo piščanec. **UGOTOVITEV: Besedo 'pi:cek iz belanskega govora, ki smo jo posneli pri informatorki, uporablja ali pozna 80 % učencev.**

Kako v cirkulanskem govoru imenujemo tradicionalni pustni lik s Ptuja, Dravskega polja in okolice, ki v roki vihti bič? (n = 30)

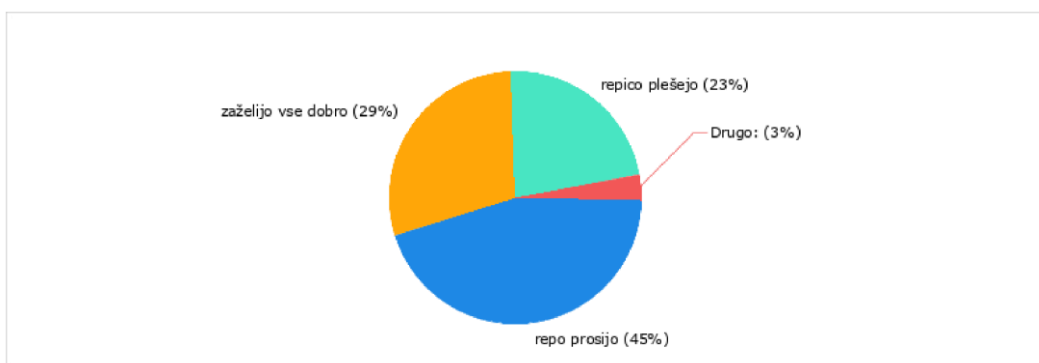
Na vprašanje je odgovorilo 30 učencev. 93 % učencev (28) pravi, da uporabljajo/poznajo besedo pokač, 7 % učencev (2) besedo bičar. **UGOTOVITEV: Besedo 'pi:cek iz belanskega govora, ki smo jo posneli pri informatorki, uporablja ali pozna 80 % učencev.**

Kako v cirkulanskem govoru imenujemo dejanje, ko z valjanjem nekaj premestimo, se skotalimo (tudi nekatere pustne šeme to počnejo)? (n = 31)

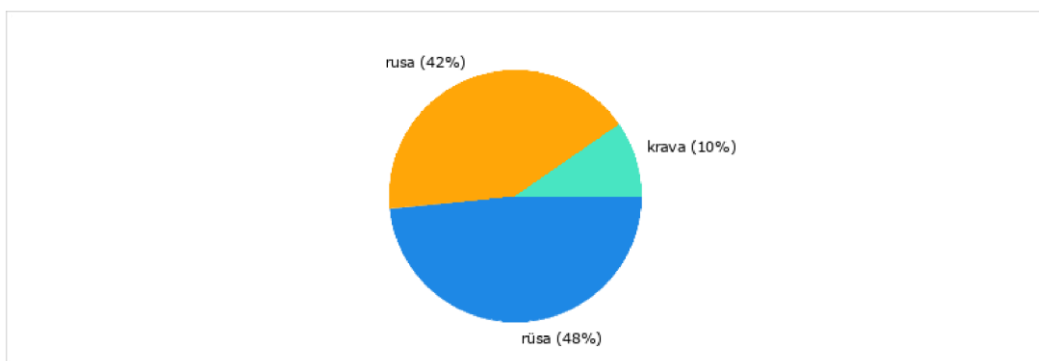
Na vprašanje je odgovorilo 31 učencev. 39 % učencev (12) pravi, da uporabljajo/poznajo besedno zvezo skotaliti se, 35 % učencev (11) besedo kotaliti se, 19 % (6) besedo potočiti (se), 2 učenca pa besedno zvezo pokotati/skotati se. **UGOTOVITEV: Besedo potočiti (se) iz belanskega govora, ki smo jo posneli pri informatorki, uporablja ali pozna 19 % učencev.**

Kako v cirkulanskem govoru imenujemo običaj, ko so pustne šeme (nekoč) prišle na domove, zaželele "debelo repo" in na dvorišču hiše prosile za dobro letino? (n = 31)

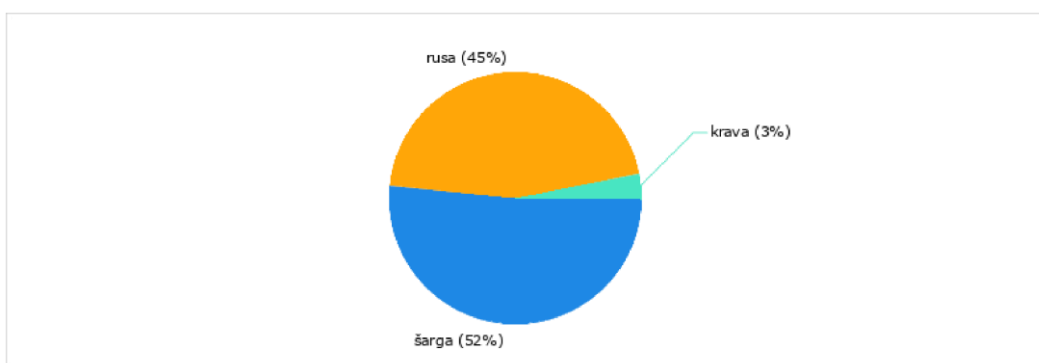
Na vprašanje je odgovorilo 31 učencev. 45 % učencev (14) pravi, da uporabljajo/poznajo besedno zvezo repo prosijo, 29 % učencev (9) besedno zvezo zaželijo vse dobro, 23 % (7) besedno zvezo repico plešejo, 3 % (1) učencev pa nekaj drugega. **UGOTOVITEV: Besedno zvezo 'repico p'lă:sati iz belanskega govora, ki smo jo posneli pri informatorki, uporablja ali pozna 23 % učencev.**

Kako v cirkulanskem govoru imenujemo tradicionalno štirinogo živalsko masko, ki jo vodi gonjač, oblečena pa je v žaklovino? (n = 31)

Na vprašanje je odgovorilo 31 učencev. 48 % učencev (15) pravi, da uporabljajo/poznajo besedo rûsa, 42 % učencev (13) besedo rusa, 10 % (3) pa besedo krava. **UGOTOVITEV: Besedno zvezo 'rusa iz belanskega govora, ki smo jo posneli pri informatorju, uporablja ali pozna 42 % učencev.**

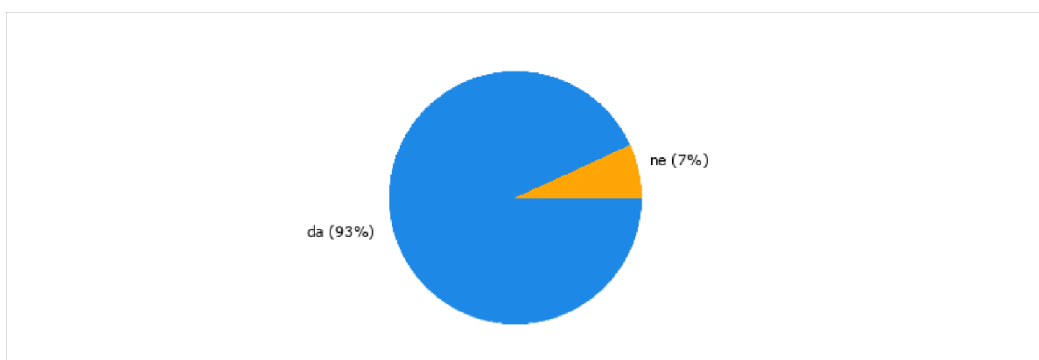
Kako v cirkulanskem govoru imenujemo tradicionalni štirinoga živalska maska, ki jo vodi gonjač, oblečena pa je v belo rjuho? (n = 31)

Na vprašanje je odgovorilo 31 učencev. 52 % učencev (16) pravi, da uporabljajo/poznajo besedo šarga, 45 % učencev (4) besedo rusa, 3 % (1) besedo krava. **UGOTOVITEV: Besedno zvezo 'šarga iz belanskega govora, ki smo jo posneli pri informatorki, uporablja ali pozna 52 % učencev.**

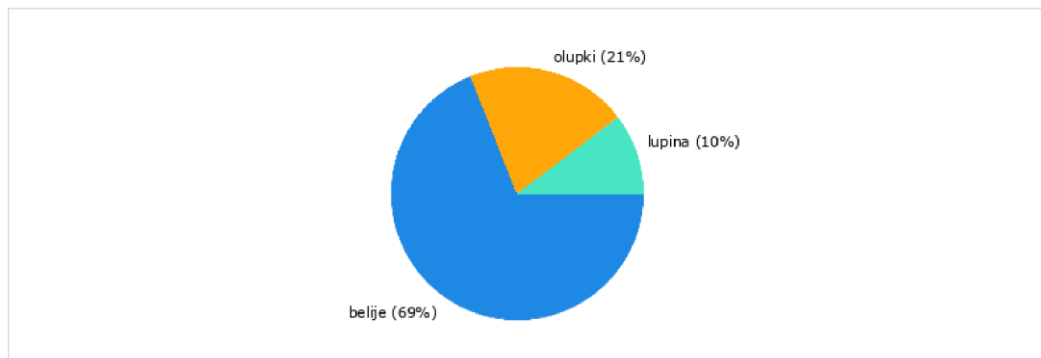
9.3 Analiza rezultatov: VELIKA NOČ

Ali dobro poznaš praznik velike noči? Ali pri prazniku sodeluješ? (n = 29)

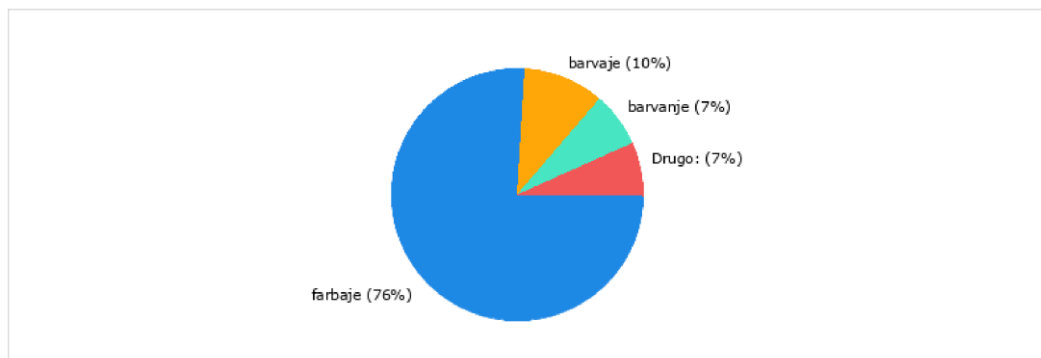
Na vprašanje je odgovorilo 29 učencev. 93% učencev (27) pravi, da pri prazniku sodeluje ali ga pozna, 7 % (2) učencev pa ne.

Kako se v cirkulanskem govoru imenuje trd, apnenčast ovoj jajca? (n = 29)

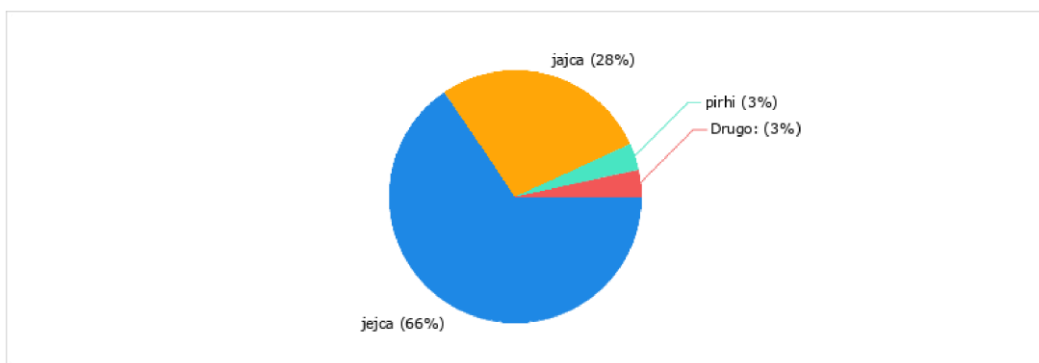
Na vprašanje je odgovorilo 29 učencev. 69 % učencev (20) pravi, da uporabljajo/poznajo besedo belije, 21 % učencev (6) besedo olupki, 10 % (3) besedo lupina. **UGOTOVITEV: Besedo be'li:je iz belanskega govora, ki smo jo posneli pri informatorki, uporablja ali pozna 69 % anketiranih učencev.**

Kako v cirkulanskem govoru rečemo "obredu", ko se barvajo pirhi? (n = 29)

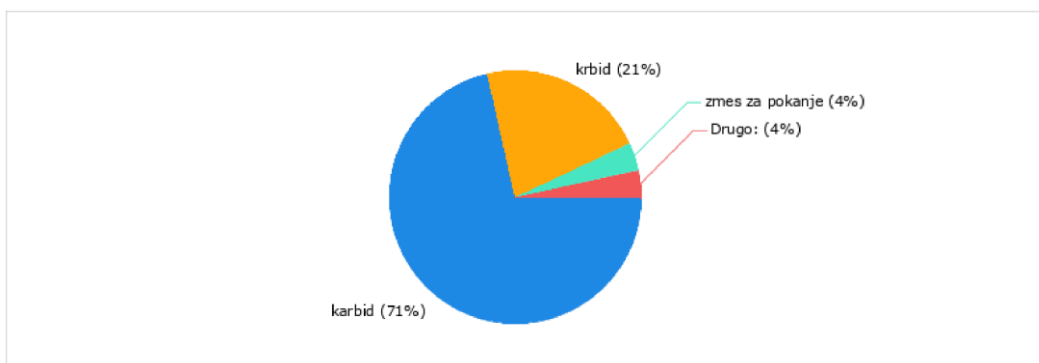
Na vprašanje je odgovorilo 29 učencev. 76 % učencev (22) pravi, da uporabljajo/poznajo besedo farbaje, 10 % učencev (3) besedo barvaje, 7 % (2) besedo barvanje, 2 učenca pa sta se odločila za drugo besedo. **UGOTOVITEV: Besedo 'fa:rbati iz belanskega govora, ki smo jo posneli pri informatorki, uporablja ali pozna 76 % anketiranih učencev.**

Kako v cirkulanskem govoru imenujemo živilo, ki je simbolna hrana velike noči? (n = 29)

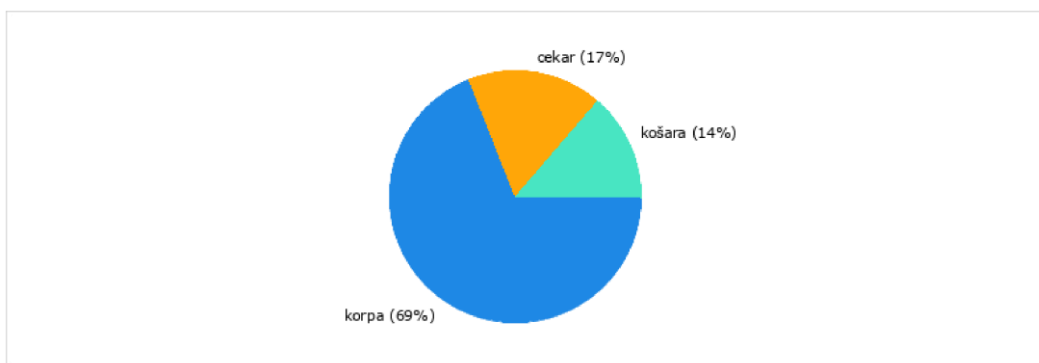
Na vprašanje je odgovorilo 29 učencev. 66 % učencev (19) pravi, da uporabljajo/poznajo besedo jejca, 28 % učencev (8) besedo jajca, 3 % (1) besedo pirhi, 1 učenec pa se je odločil za besedo pisanike. **UGOTOVITEV: Besedo 'jājca iz belanskega govora, ki smo jo posneli pri informatorki, uporablja ali pozna 66 % anketiranih učencev.**

Kako v cirkulanskem govoru rečemo spojini kovine, silicija ali bora z ogljikom, ki se uporablja za obredno pokaenje ob veliki noči? (n = 28)

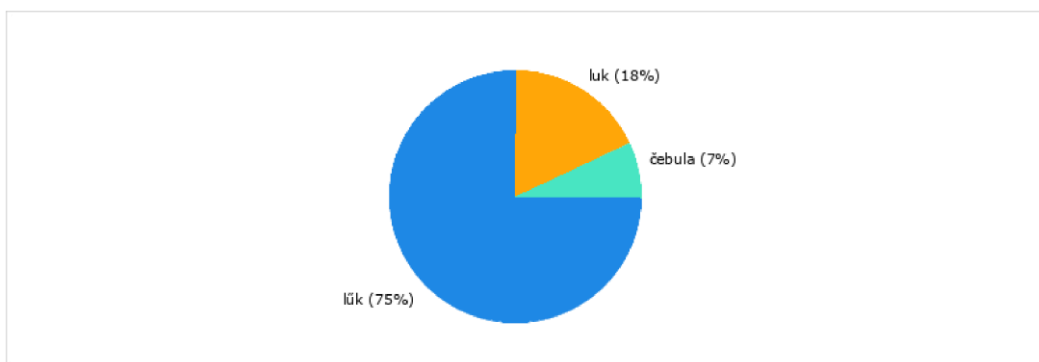
Na vprašanje je odgovorilo 28 učencev. 71 % učencev (20) pravi, da uporabljajo/poznajo besedo karbid, 21 % učencev (6) besedo krbid, 4 % (1) besedno zvezo zmes za pokaenje, 1 učenec pa se je odločil za drugo besedo. **UGOTOVITEV: Besedo karbi:t iz belanskega govora, ki smo jo posneli pri informatorki, uporablja ali pozna 71 % anketiranih učencev.**

Kako v cirkulanskem govoru rečemo večji pleteni posodi različnih oblik za prenašanje ali hranjenje česa, navadno z enim ročajem? (n = 29)

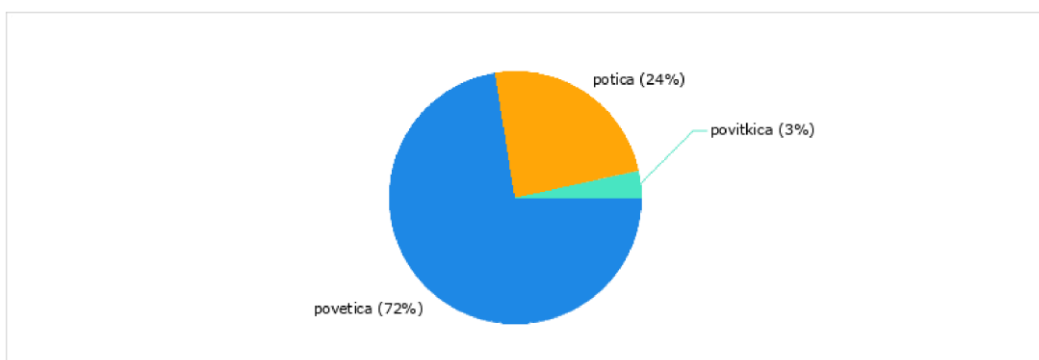
Na vprašanje je odgovorilo 29 učencev. 69 % učencev (20) pravi, da uporabljajo/poznajo besedo korpa, 17 % učencev (5) besedo cekar, 14 % (4) besedo košara. **UGOTOVITEV: Besedo 'korpa' iz belanskega govora, ki smo jo posneli pri informatorki, uporablja ali pozna 69 % anketiranih učencev.**

Kako se v cirkulanskem govoru imenuje rastlina, ki povzroči, da jokamo, kadar jo režemo? (n = 28)

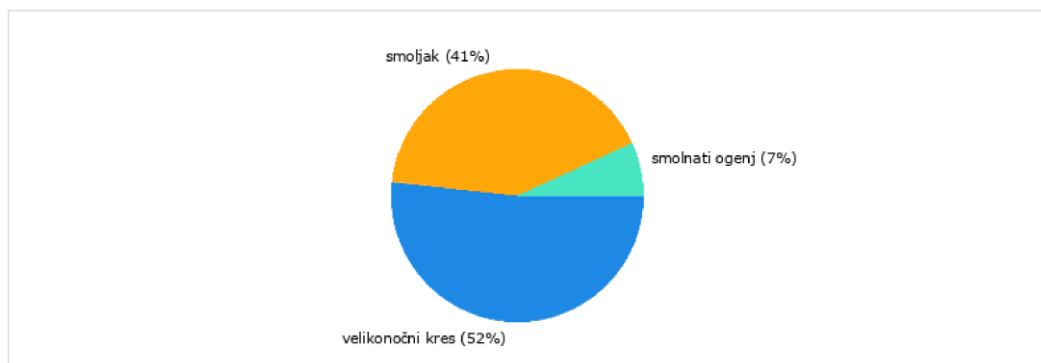
Na vprašanje je odgovorilo 28 učencev. 75 % učencev (21) pravi, da uporabljajo/poznajo besedo lük, 18 % učencev (5) besedo luk, 7 % (2) besedo čebula. **UGOTOVITEV: Besedo 'lük' iz belanskega govora, ki smo jo posneli pri informatorki, uporablja ali pozna 75 % anketiranih učencev.**

Kako se v cirkulanskem govoru imenuje tradicionalna povita jed z nadevom? (n = 29)

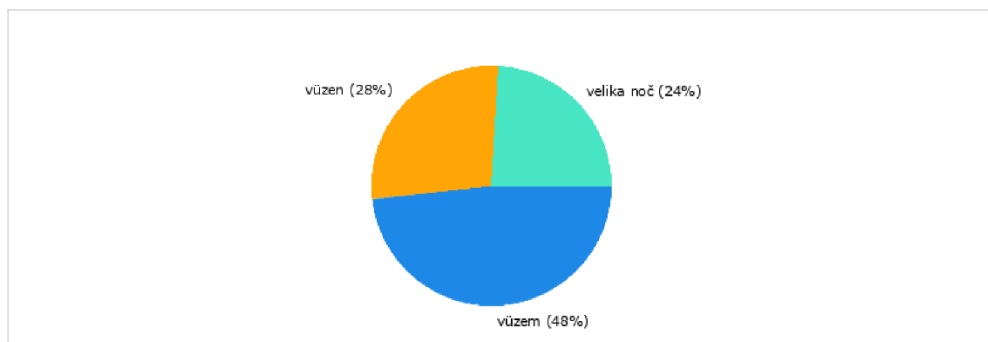
Na vprašanje je odgovorilo 29 učencev. 72 % učencev (21) pravi, da uporabljajo/poznajo besedo povetica, 24 % učencev (7) besedo potica, 3 % (1) besedo povitkica. **UGOTOVITEV: Besedo pøve'tica iz belanskega govora, ki smo jo posneli pri informatorju, uporablja ali pozna 72 % anketiranih učencev.**

Kako se v cirkulanskem govoru imenuje velikonočni ogenj iz štorov in korenin smolnatih iglavcev? (n = 29)

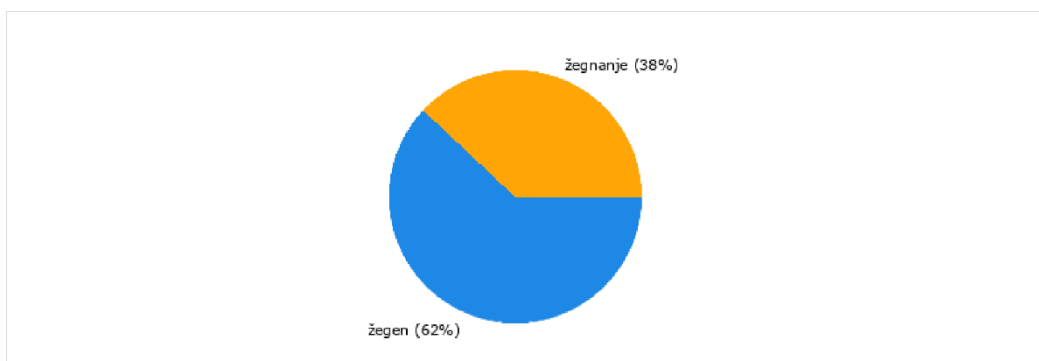
Na vprašanje je odgovorilo 29 učencev. 52 % učencev (15) pravi, da uporabljajo/poznajo besedo velikonočni kres, 41 % učencev (12) besedo smoljak, 7 % (2) besedno zvezo smolnati ogenj. **UGOTOVITEV: Besedo s'mo:ljak iz belanskega govora, ki smo jo posneli pri informatorju, uporablja ali pozna 41 % anketiranih učencev.**

Kako se v cirkulanskem govoru imenuje praznik velike noči? (n = 29)

Na vprašanje je odgovorilo 29 učencev. 48 % učencev (14) pravi, da uporabljajo/poznajo besedo vüzem, 28 % učencev (8) besedo vüzen, 24 % (7) besedno zvezo velika noč. **UGOTOVITEV: Besedo 'vüzen iz belanskega govora, ki smo jo posneli pri informatorki, uporablja ali pozna 28 % anketiranih učencev.**

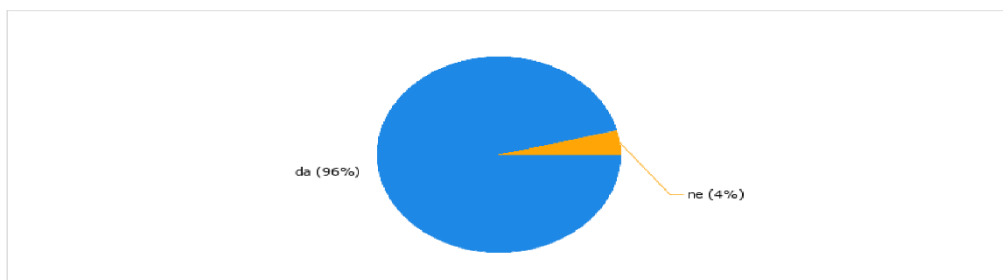
Kako se v cirkulanskem govoru imenuje blagoslov velikonočnih jedi? (n = 29)

Na vprašanje je odgovorilo 29 učencev. 62 % učencev (18) pravi, da uporabljajo/poznajo besedo žegen, 38 % učencev (11) besedo žegnanje. **UGOTOVITEV: Besedo 'žegen iz belanskega govora, ki smo jo posneli pri informatorki, uporablja ali pozna 62 % anketiranih učencev.**

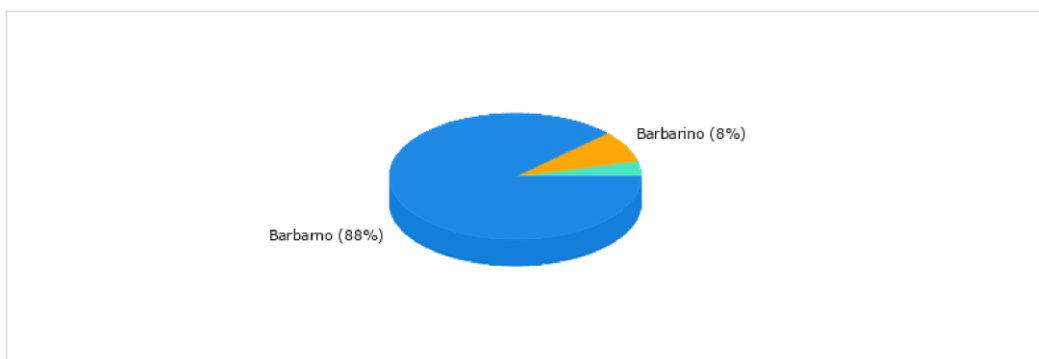
9.4 Analiza rezultatov: BARBARNO

Ali poznaš decembrski praznik v Cirkulanah, ki se imenuje po zavetnici, sv. Barbari? (n = 25)

Na vprašanje je odgovorilo 25 učencev. 96 % učencev (24) pravi, da pozna praznik sv. Barbare v Cirkulanah, 4 % učencev (1) pa ne.

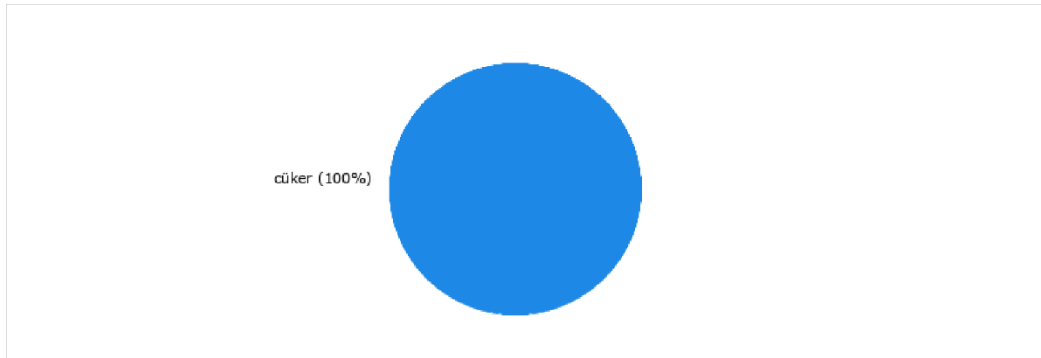
Kako se imenuje praznik v Cirkulanah, ko se obhaja zavetnico farne cerkve? (n = 25)

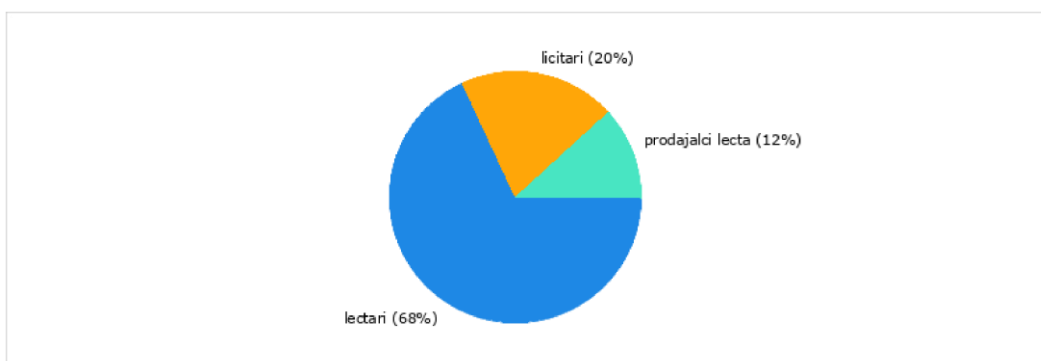
Na vprašanje je odgovorilo 25 učencev. 88 % učencev (22) pravi, da uporabljajo/poznajo besedo barbarno, 8 % učencev (2) besedo barbarino, 1 učenec pa dan sv. Barbare. **UGOTOVITEV: Besedo 'bãrbarno iz belanskega govora, ki smo jo posneli pri informatorki, uporablja ali pozna 88 % anketiranih učencev.**

Kako se v cirkulanskem govoru imenuje drobna sladica iz sladkorja, sladkorček? (n = 25)

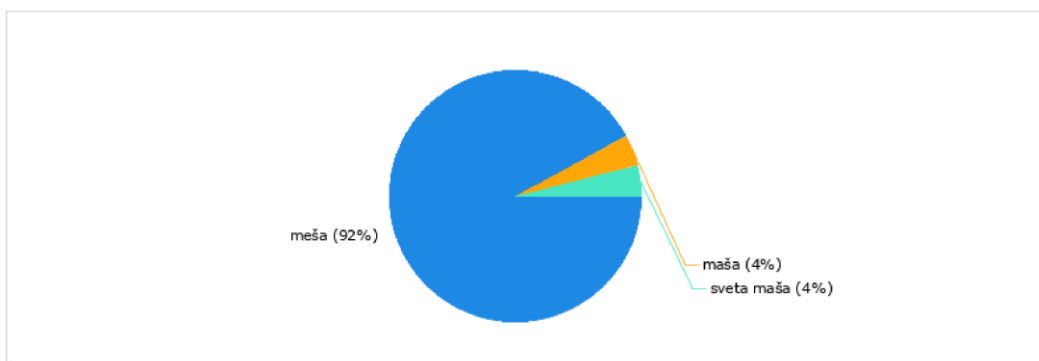
UGOTOVITEV: 100 % anketiranih učencev (25) uporablja ali pozna besedo 'cúker iz belanskega govora, ki smo jo posneli pri informatorki.

Kako se v cirkulanskem govoru imenujejo tisti, ki ob prazniku na stojnicah prodajajo pobarvano pecivo v obliki figur z okraski? (n = 25)

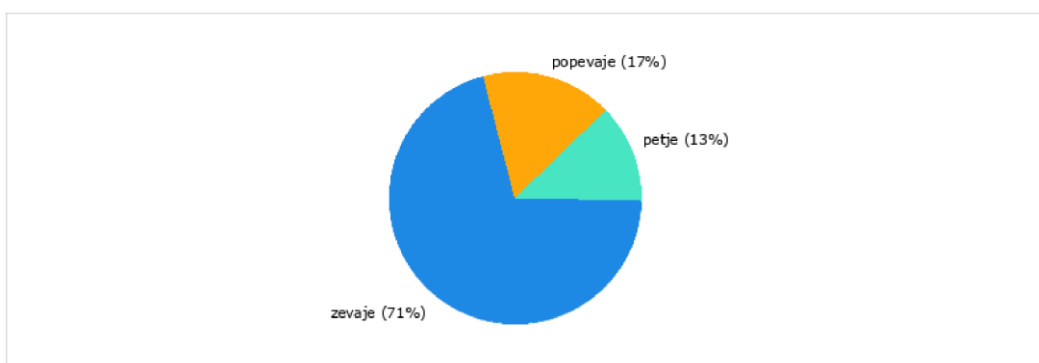
Na vprašanje je odgovorilo 25 učencev. 68 % učencev (17) pravi, da uporabljajo/poznajo besedo lectari, 20 % učencev (5) besedo licitari, 12 % učencev (3) pa besedno zvezo prodajalci lecta. **UGOTOVITEV: Besedo 'licitar iz belanskega govora, ki smo jo posneli pri informatorki, uporablja ali pozna 20 % anketiranih učencev.**

Kako se v cirkulanskem govoru imenuje cerkveni obred ob nedeljah in velikih praznikih? (n = 25)

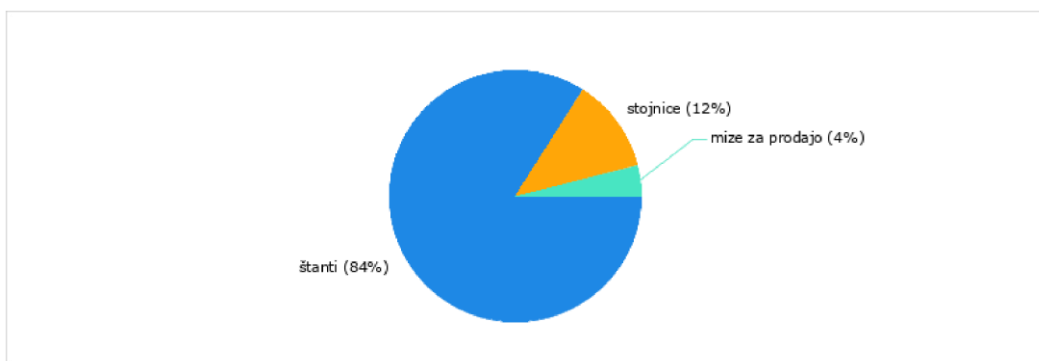
Na vprašanje je odgovorilo 25 učencev. 92 % učencev (23) pravi, da uporabljajo/poznajo besedo meša, 4 % učencev (1) besedo maša, 4 % učencev (1) pa besedno zvezo sveta maša. **UGOTOVITEV: Besedo 'meša' iz belanskega govora, ki smo jo posneli pri informatorki, uporablja ali pozna 92 % anketiranih učencev.**

Kako se v cirkulanskem govoru slabšalno imenuje oblikovanje tonov z govorilnimi organi? (n = 24)

Na vprašanje je odgovorilo 24 učencev. 71 % učencev (17) pravi, da uporabljajo/poznajo besedo meša, 17 % učencev (4) besedo popevaje, 13 % učencev (3) pa besedo petje. **UGOTOVITEV: Besedo ze:vaje iz belanskega govora, ki smo jo posneli pri informatorki, uporablja ali pozna 71 % anketiranih učencev.**

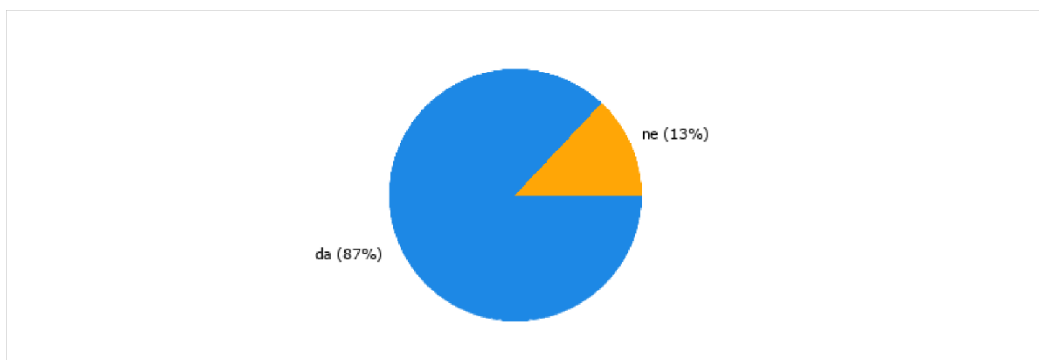
Kako se v cirkulanskem govoru imenujejo stojnice na prostem, ki služijo za prodajo izdelkov? (n = 25)

Na vprašanje je odgovorilo 25 učencev. 84 % učencev (21) pravi, da uporabljajo/poznajo besedo štant, 12 % učencev (3) besedo stojnica, 4 % učencev (1) pa besedno zvezo miza za prodajo. **UGOTOVITEV: Besedo štant iz belanskega govora, ki smo jo posneli pri informatorki, uporablja ali pozna 84 % anketiranih učencev.**

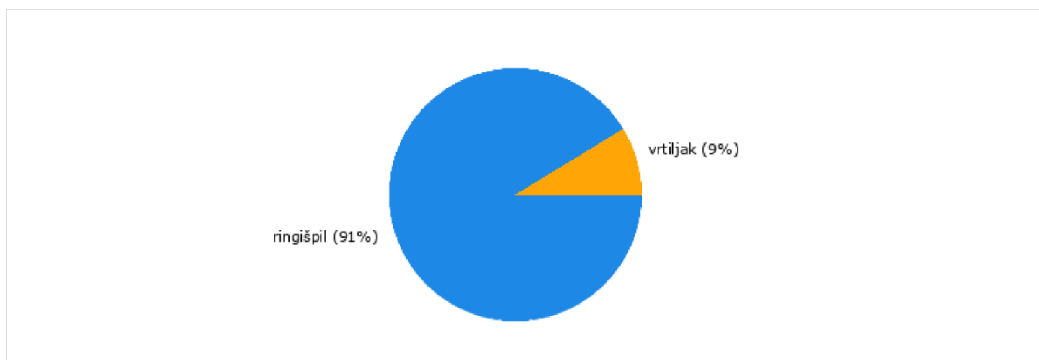
9.5 Analiza rezultatov: ANINO

Ali poznaš običaj obhajanja Aninske nedelje, to je dan, ko se v Velikem Vrhu obhaja god farne zavetnice, sv. Ane? (n = 23)

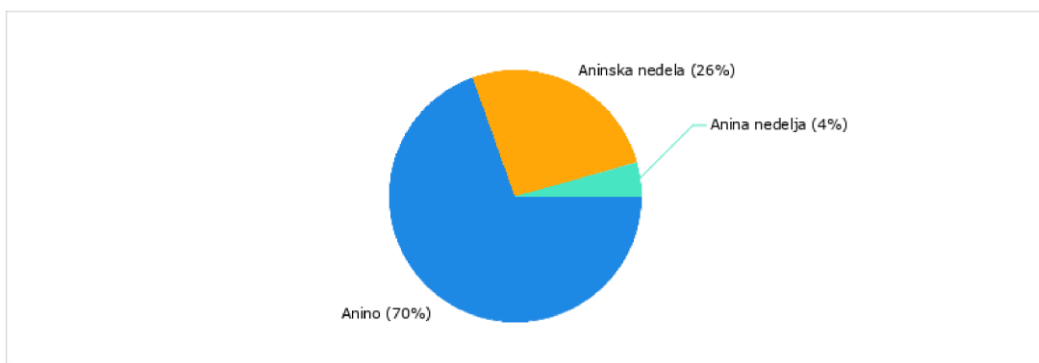
UGOTOVITEV: Na vprašanje je odgovorilo 23 učencev. **Aninsko nedeljo pozna in obhaja 87 % učencev (20).** Trije učenci ne poznajo tega običaja.

Kako se v cirkulanskem govoru imenuje vrtiljak za otroke? (n = 23)

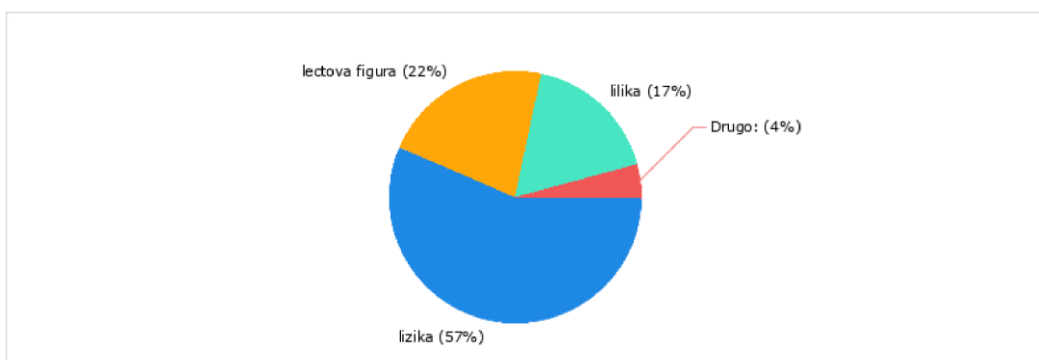
Na vprašanje je odgovorilo 23 učencev. 91 % učencev (21) pravi, da uporabljajo/poznajo besedo ringišpil, 9 % učencev (2) besedo vrtiljak. **UGOTOVITEV: Besedo ri:ngiš'pi:l iz belanskega govora, ki smo jo posneli pri informatorki, uporablja ali pozna 91 % anketiranih učencev.**

Kako se v cirkulanskem govoru imenuje zadnja nedelja v juliju, okrog 26. julija, ko goduje Ana? (n = 23)

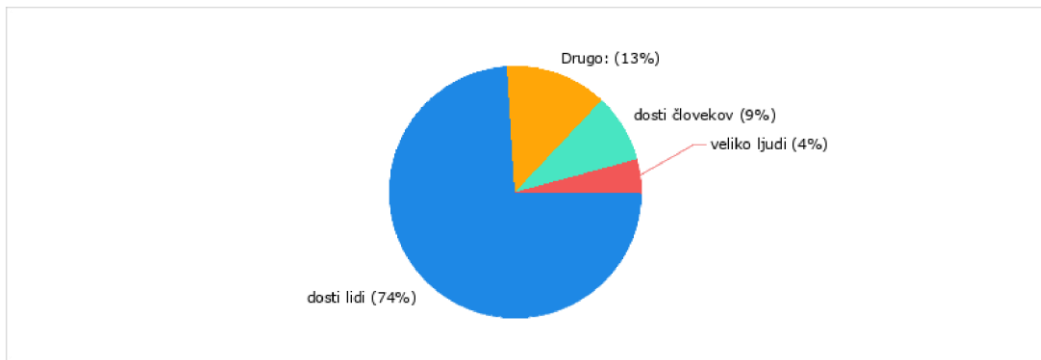
Na vprašanje je odgovorilo 23 učencev. 70 % učencev (16) pravi, da uporabljajo/poznajo besedo anino, 26 % učencev (6) besedno zvezo aninska nedela, 4 % (1) besedno zvezo anina nedelja. **UGOTOVITEV: Besedo 'a:nino iz belanskega govora, ki smo jo posneli pri informatorki, uporablja ali pozna 70 % anketiranih učencev.**

Kako se v cirkulanskem govoru imenuje figura iz lecta, ki so si jo otroci kupili na sejmu? (n = 23)

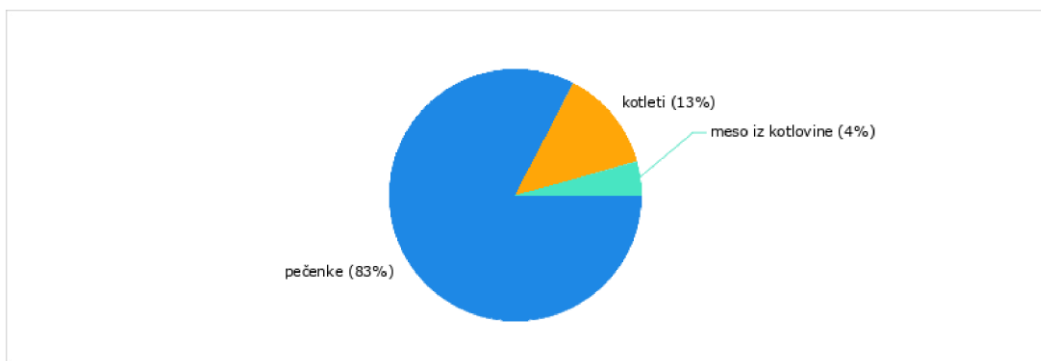
Na vprašanje je odgovorilo 23 učencev. 57 % učencev (13) pravi, da uporabljajo/poznajo besedo lizika, 22 % učencev (5) besedno zvezo lectova figura, 17 % (4) besedo lilika, 1 učenec pa drugo besedo. **UGOTOVITEV: Besedo 'lilika iz belanskega govora, ki smo jo posneli pri informatorki, uporablja ali pozna 17 % anketiranih učencev.**

Kako se v cirkulanskem govoru imenuje to, da je gneča oz. veliko obiskovalcev? (n = 23)

Na vprašanje je odgovorilo 23 učencev. 74 % učencev (17) pravi, da uporabljajo/poznajo BZ dosti ljudi, 13 % (3) so se odločili za druge BZ (puno naroda, gužva), 9 % učencev (2) besedno zvezo dosti človekov, 4 % (1) BZ veliko ljudi. **UGOTOVITEV: Besedno zvezo 'dōsta 'lū:di iz belanskega govora, ki smo jo posneli pri informatorki, uporablja ali pozna 74 % anketiranih učencev.**

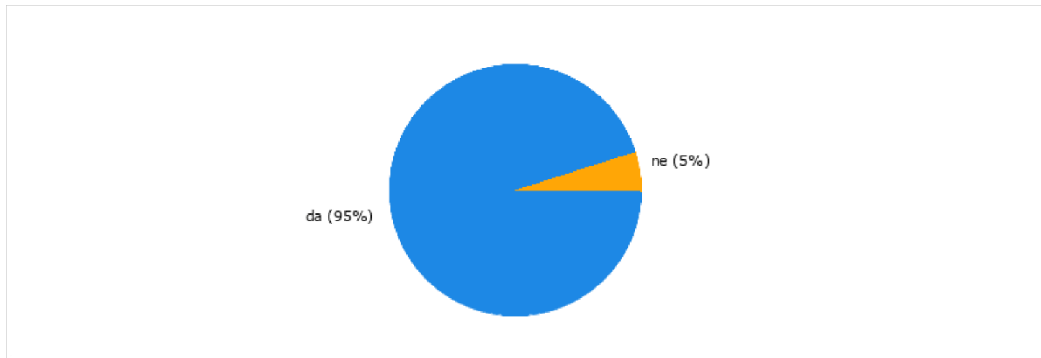
Kako se v cirkulanskem govoru imenuje tradicionalna mesna jed, kuhana v kotlu (navadno iz svinjskega mesa), ki je značilna za obeleževanje Aninske nedelje? (n = 23)

Na vprašanje je odgovorilo 23 učencev. 83 % učencev (19) pravi, da uporabljajo/poznajo besedo pečenke, 13 % (3) se je odločilo za besedo kotleți, 4 % učencev (1) za besedno zvezo meso iz kotlovine. **UGOTOVITEV: Besedno zvezo peče:njka iz belanskega govora, ki smo jo posneli pri informatorki, uporablja ali pozna 83 % anketiranih učencev.**

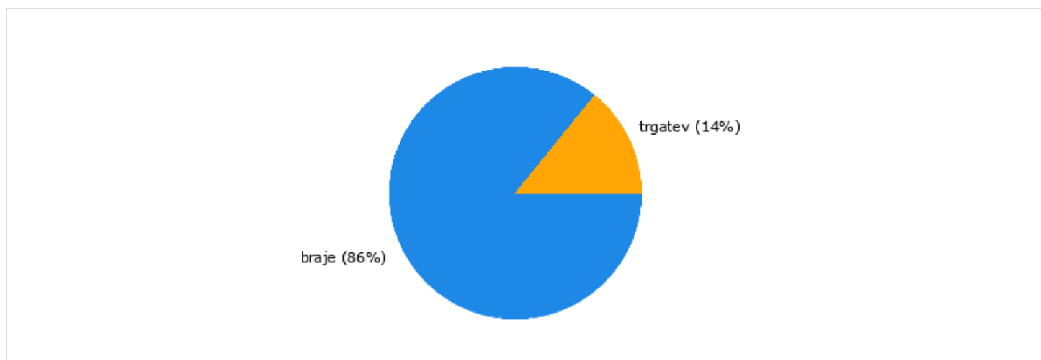
9.6 Analiza rezultatov: TRGATEV

Ali poznaš običaj trgatve, se udeležuješ tega običaja? (n = 20)

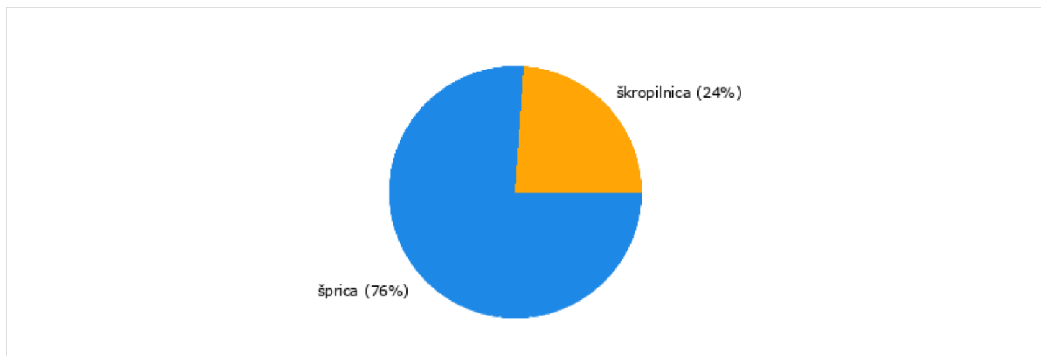
UGOTOVITEV: 95 % anketiranih učencev (19) se udeležuje trgatve, 1 učenec pa tega običaja ne obeležuje/ne pozna.

Kako se v cirkulanskem govoru imenuje obred obiranja grozdja? (n = 21)

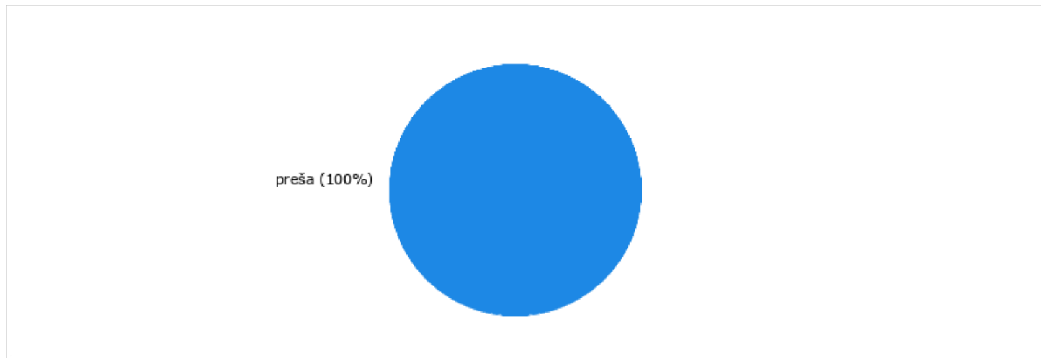
Na vprašanje je odgovorilo 21 učencev. 86 % učencev (18) pravi, da uporabljajo/poznajo besedo braje, 14 % (3) pa besedo trgatev. **UGOTOVITEV:** Besedo b'ra:je iz belanskega govora, ki smo jo posneli pri informatorki, uporablja ali pozna 86 % anketiranih učencev.

Kako se v cirkulanskem govoru imenuje škropilnica za škropljenje grozdja? (n = 21)

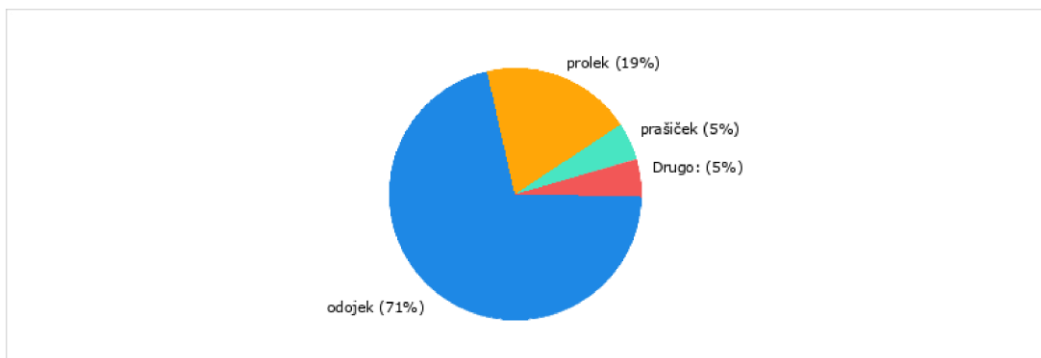
Na vprašanje je odgovorilo 21 učencev. 76 % učencev (16) pravi, da uporabljajo/poznajo besedo šprica, 24 % (5) pa besedo škropilnica. **UGOTOVITEV: Besedo šp'rica iz belanskega govora, ki smo jo posneli pri informatorki, uporablja ali pozna 86 % anketiranih učencev.**

Kako se v cirkulanskem govoru imenuje naprava za stiskanje grozdja? (n = 21)

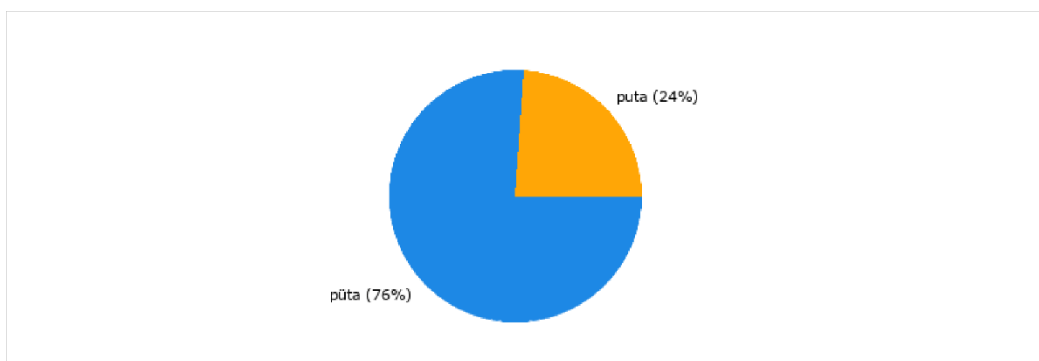
Na vprašanje je odgovorilo 21 učencev. **UGOTOVITEV: Besedo p'rä:ša iz belanskega govora, ki smo jo posneli pri informatorki, uporablja ali pozna 100 % anketiranih učencev.**

Kako se v cirkulanskem govoru imenuje mladi prašiček? (n = 21)

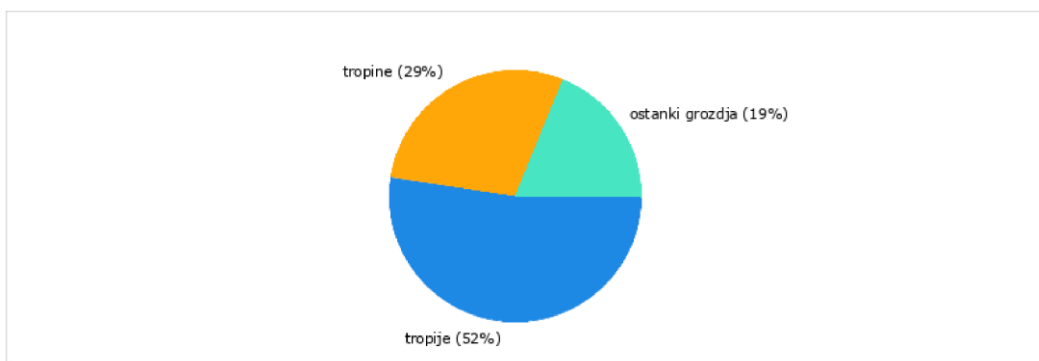
Na vprašanje je odgovorilo 21 učencev. 71 % učencev (15) pravi, da uporabljajo/poznajo besedo odojek, 19 % (4) pa besedo prolek. 5 % (1) se je odločilo za besedo prašiček, medtem ko je 1 učenec zapisal besedo pujsek. **UGOTOVITEV: Besedo p'ro:lek iz belanskega govora, ki smo jo posneli pri informatorki, uporablja ali pozna 19 % anketiranih učencev.**

Kako se v cirkulanskem govoru imenuje posoda za prenašanje grozdje? (n = 21)

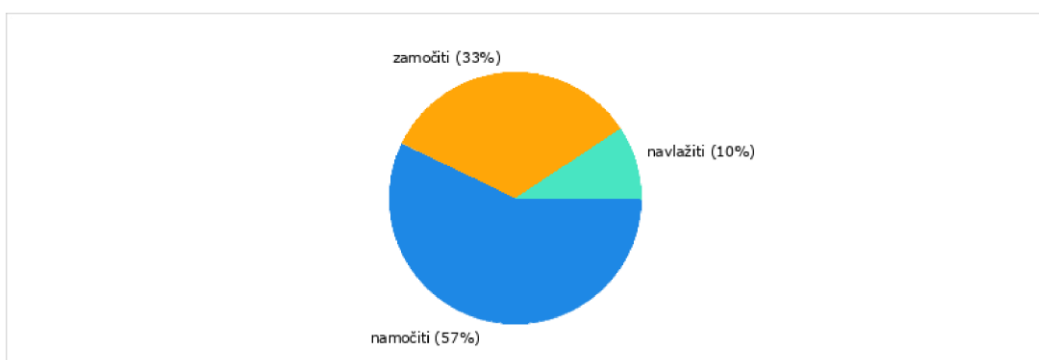
Na vprašanje je odgovorilo 21 učencev. 76 % učencev (16) pravi, da uporabljajo/poznajo besedo püta, 24 % (5) pa besedo puta. **UGOTOVITEV: Besedo 'püta iz belanskega govora, ki smo jo posneli pri informatorki, uporablja ali pozna 76 % anketiranih učencev.**

Kako se v cirkulanskem govoru imenuje ostanek od stisnjene grozdja? (n = 21)

Na vprašanje je odgovorilo 21 učencev. 52 % učencev (11) pravi, da uporabljajo/poznajo besedo tropije, 29 % (6) besedo tropine, 19 % učencev (4) pa BZ ostanki grozdja. **UGOTOVITEV: Besedo trø'pi:je iz belanskega govora, ki smo jo posneli pri informatorki, uporablja ali pozna 52 % anketiranih učencev.**

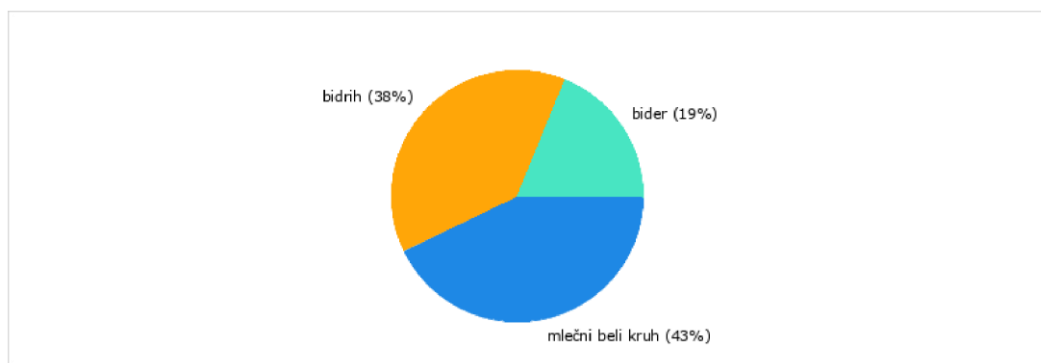
Kako se v cirkulanskem govoru imenuje proces, ko moramo namočiti leseno stiskalnico za stiskanje? (n = 21)

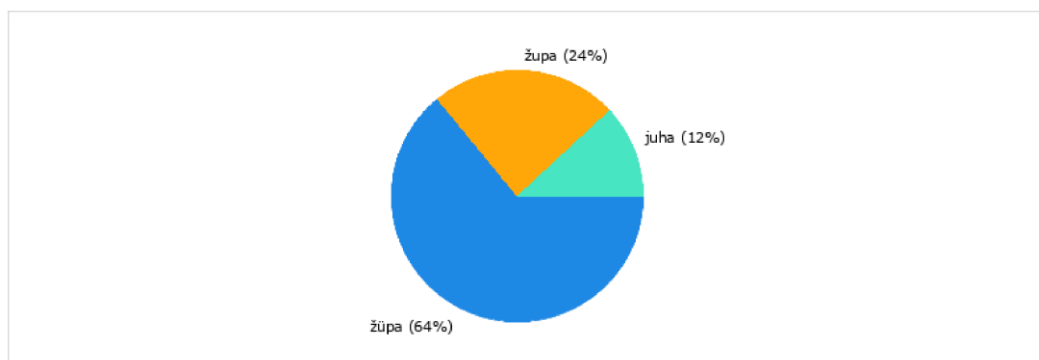
Na vprašanje je odgovorilo 21 učencev. 57 % učencev (12) pravi, da uporabljajo/poznajo besedo namočiti, 33 % (7) besedo zamočiti, 10 % učencev (2) pa navlažiti. **UGOTOVITEV: Besedo zamočiti iz belanskega govora, ki smo jo posneli pri informatorki, uporablja ali pozna 33 % anketiranih učencev.**

Kako se v cirkulanskem govoru imenuje bel mlečni kruh, navadno z rozinami, pripravljali so ga za praznike? (n = 21)

Na vprašanje je odgovorilo 21 učencev. 43 % učencev (9) pravi, da uporabljajo/poznajo besedno zvezo mlečni beli kruh, 38 % (8) besedo bidrih, 19 % učencev (4) pa bider. **UGOTOVITEV: Besedo 'bidrih iz belanskega govora, ki smo jo posneli pri informatorki, uporablja ali pozna 38 % anketiranih učencev.**

Kako se v cirkulanskem govoru imenuje jed iz kakega živila in vode, v kateri se je navadno kuhalo meso in zelenjava? (n = 25)

Na vprašanje je odgovorilo 25 učencev. 64 % učencev (16) pravi, da uporabljajo/poznajo besedo župa, 24 % učencev (6) besedo župa, 12 % učencev (3) pa besedo juha. **UGOTOVITEV: Besedo 'župa iz belanskega govora, ki smo jo posneli pri informatorki, uporablja ali pozna 64 % anketiranih učencev.**

10. SINTEZA IN SKLEP

Velika večina učencev 8. in 9. razreda iz Cirkulan pri praznikih in običajih v Cirkulanah še zmeraj sodeluje. Način izvedbe in izpeljave prehaja iz roda v rod in ohranja svojo prvinskost. Na podlagi raziskave ugotavljamo, da je pri vzorcu vseh šestih opisov in zapisov, posnetih po zvočnem posnetku informatorjev, še zmeraj v uporabi veliko besed v belanskem narečnem govoru, katere uporabljajo tudi otroci.

Pri čisto vseh vprašalnicah, po katerih smo povprašale učence, ni bilo ene besede, ki je učenci ne bi uporabljali, še manj poznali. Večina rezultatov o uporabi izbranega besedja je nad 60 % anketiranih in vprašanih, ki besedo bodisi uporabljajo, bodisi poznajo. Na podlagi rezultatov sklepamo, da je pomankanje poznavanja izrazov v belanskem narečnem govoru pri učencih, ki ne poznajo določenega praznika ali običaja, saj se jih tudi ne udeležujejo ali pri njih ne sodelujejo. Taka dva, ki sta nam padla v oči, sta npr. običaj trgatve in anino, kjer je nekaj učencev odgovorilo, da tega ne obeležujejo. To je najbrž tudi vzrok, zakaj se je na raziskavo o teh praznikih odzvalo tako malo učencev.

Narečne besede, ki so učencem manj poznane, vendar ne pod 17 %, so naslednje: **'fürtošak iz pomenskega polja fašenk (17 %)** **'lilika iz pomenskega polja Anino (17 %)**, **poṭo'čiti (se) iz pomenskega polja fašenk (19 %)** **zamṭ'čiti iz pomenskega polja trgatve (33 %)** **p'ro:lek iz pomenskega polja trgatve (19 % vprašanih)**, **'reṗico p'lä:sati iz pomenskega polja fašenka (23 %)**, **'bidrix iz pomenskega polja trgatve (38 % vprašanih)**, **s'mo:ljak iz pomenskega polja velike noči (41 %)** **'a:n'cuk iz pomenskega polja fašenk (43 %)**. Ugotovile smo, da čisto vsi vprašani učenci uporabljajo naslednje besede, saj je bil pri poznavanju teh besed rezultat raziskave 100 %: **'cüker, p'rä:ša.**

Opazile smo tudi uporabo knjižnih izrazov, ki smo jih ponudile učencem v anketi in menimo, da je to posledica priseljevanja iz drugih krajev. Ob tem lahko potrdimo/ovržemo nekaj **raziskovalnih vprašanj/hipotez**: Kljub izumiranju starejših generacij, ki so govorile prvinsko haloško narečje, potrjujemo našo raziskovalno vprašanje, da izročilo praznikov in običajev pozitivno vpliva na ohranjanje belanskega govora v Cirkulanah med mlajšimi generacijami tudi v prihodnje. Prav tako **potrjujemo hipotezo**, da belanski govor v občini Cirkulane še zmeraj živi med starejšo populacijo. Da največ narečnih besed belanskega govora najdemo v pomenskem polju praznikov in običajev, **ne moremo potrditi**, saj smo analizirale premalo besed. Potrjujemo, da se narečni izrazi razlikujejo tudi med informatorjem in učencem. Nekateri učenci so priseljeni in zato uporabljajo drugačen jezik. V določenih segmentih se tudi narečni izraz med informatorjem in učencem razlikuje, saj je med slednjimi prisoten vpliv medijev, priseljevanja z drugih krajev in socialno okolje.

Pri raziskovanju domačega belanskega govora smo zelo uživale in se še več naučile. Želimo si, da bi tudi naši otroci in vnuki nekoč še znali zapeti kakšno pesmico v belanskem govoru.

11. LITERATURA IN VIRI

Brence, A. *Tradicionalne pustne maske na ptujskem območju*. Ptuj: Pokrajinski muzej Ptuj-Ormož, 2013.

Golub Z. idr. *Na mavrični strani Halož*. Podlehnik: Turistično društvo, 2009.

Logar, T. *Slovenska narečja*. Ljubljana: Mladinska knjiga, 1993.

Mohorko, L. *Posesti ptujskih gospodov in njihove koristi od posedovanja. Magistrsko delo*. Maribor, 2015.

Prašnički, M. idr., 2005: Cirkulane: *Svet Belanov*

Prašnički, M, Petrovič M. idr. *Belanski narečni govor*. Cirkulane: Društvo za oživitev gradu Borl, 2016

Zorko, Z. *Haloško narečje in druge dialektološke študije*. Maribor: Dravska tiskarna, 1998.

INTERNETNI VIRI

Spletni slovar: <https://fran.si/iskanje?FilteredDictionaryIds=130&View=1&Query=%2A>,

Pleteršnikov slovar: <http://bos.zrc-sazu.si/pletersnik.html>,

Slovenski lingvistični atlas: https://fran.si/150/sla-slovenski-lingvisticni-atlas-1/datoteke/SLA1_Komentarji.pdf

PRILOGE:

-Povezave do vprašalnikov/anket:

<https://1ka.arnes.si/a/20357>

<https://1ka.arnes.si/a/20611>

<https://1ka.arnes.si/a/20629>

<https://1ka.arnes.si/a/20679>

<https://1ka.arnes.si/a/20680>

<https://1ka.arnes.si/a/20791>

-Zvočni posnetki (v prilogi)